RETTENS DOM (Anden Afdeling)

22. maj 2007 *

I sag T-500/04,

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved G. Braun, W. Wils og N. Knittlmayer, som befuldmægtigede,

sagsøger,

mod

IIC Informations-Industrie Consulting GmbH, Königswinter (Tyskland), ved avocats E. Rott og J. Wolff,

sagsøgt,

angående en påstand i henhold til artikel 238 EF om, at sagsøgte tilpligtes at tilbagebetale en del af det forskud, der er udbetalt af Fællesskabet i henhold til to kontrakter om finansiering i forbindelse med kulturprogrammer,

har

* Processprog: tysk.

DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS RET
I FØRSTE INSTANS (Anden Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, J. Pirrung, og dommerne N.J. Forwood og S. Papasavvas,

justitssekretær: fuldmægtig K. Andová,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 7. november 2006,

afsagt følgende

Dom

Retsforskrifter og sagens faktiske omstændigheder

Relevante fællesskabsbestemmelser

1 Fællesskabets finansielle støtte inden for transeuropæiske net ydes på grundlag af Rådets forordning (EF) nr. 2236/95 af 18. september 1995 om generelle regler for en sådan finansiel støtte (EFT L 228, s. 1).

2 Ifølge forordningens artikel 1, 2 og 5 kan der til projekter af fælles interesse, bl.a. inden for transeuropæiske net på telekommunikations- og infrastrukturområdet, ydes fællesskabsstøtte, som er begrænset til det minimumsbeløb, som skønnes nødvendigt for projektets påbegyndelse.

3 Artikel 11 i forordning nr. 2236/95 bestemmer, at fællesskabsstøtten kun kan dække udgifter, der vedrører gennemførelsen af projekterne, og som afholdes af støttemodtagerne eller en tredjepart, der har fået pålagt gennemførelsen. Normalt består betalingerne af forskud, derefter ratebetalinger og endelig en afsluttende betaling.

4 I artikel 13 i forordning nr. 2236/95 fastsættes betingelserne for nedsættelse, suspension og ophævelse af fællesskabsstøtten. Kommissionen kan således nedsætte, suspendere eller ophæve støtten til aktionen, hvis undersøgelsen af sagen bekræfter, at der foreligger en uregelmæssighed, eller at en af betingelserne for at yde støtten ikke er opfyldt. Enhver uberettiget kumulation af fællesskabsstøtte bevirker inddrivelse af de uberettiget udbetalte beløb. Ethvert beløb, som tilbagesøges som uretmæssigt udbetalt, tilbagebetales til Kommissionen.

Sagens faktiske omstændigheder

5 Ved beslutning af 4. april 1996 opfordrede Rådet til, at kunst og kultur blev yderligere integreret i Den Europæiske Unions tiltag til fremme af informationssamfundet. Følgelig iværksatte Kommissionen et initiativ vedrørende multimedieadgang til den europæiske kulturarv, som er kendt under betegnelsen »aftalememorandum vedrørende den europæiske kulturarv«. I forbindelse med

dette initiativ ydede Kommissionen bl.a. støtte til to grænseoverskridende projekter, der havde til formål at etablere et netværk mellem personer etableret i forskellige lande inden for Fællesskabet ved med anvendelse af digitale værktøjer at oprette en fælles platform i et europæisk kulturområde, nemlig projektet »DCC — Digital Content for Culture« (herefter »DCC-projektet«) og projektet »Donna — Art, Design and Fashion Online« (herefter »Donna-projektet«).

6 Hvad nærmere angår DCC-projektet havde det til formål at digitalisere udvalgt kulturelt indhold samt at præsentere, formidle og sælge dette indhold via internettet. Projektet søgte således at skabe nye varer og tjenesteydelser inden for den erhvervsmæssige del af det kulturelle område med henblik på at synliggøre den europæiske kulturarv. Dette skulle gøre det muligt at skabe nye arbejdspladser, navnlig for kunstnere og designere, og nye muligheder for innovative små og mellemstore virksomheder.

7 For så vidt angår Donna-projektet havde det til formål at give kvindelige skabende kunstnere (kunstnere og designere) mulighed for ved hjælp af informations- og kommunikationssoftware at fremvise deres værker digitalt inden for kunst-, design- og modesektoren med henblik på at sikre en interaktiv kommunikation med offentligheden. Dette pilotprojekt var overordnet set tænkt som et virtuelt forum, der ville give kvindelige kunstnere og designere inden for forskellige områder (industrivarer, mode, tv, arkitektur osv.) mulighed for at mødes, udveksle idéer og etablere forbindelser til leverandører, kunder, forretningspartnere og medierne.

8 I forbindelse med hvert af disse projekter indgik Det Europæiske Fællesskab, repræsenteret ved Kommissionen, en kontrakt om finansiering dels med det tyske anpartsselskab IIC Informations-Industrie Consulting, der driver virksomhed inden for sektoren for strategisk planlægning, marketing og rådgivning på informationsindustriens område, dels med det tyske aktieselskab CSC Ploenzke (herefter »Ploenzke«). Disse kontrakter var dateret den 18. december 1996 for så vidt angår

DCC-projektet (kontrakt nr. 45 528) og den 30. december 1996 for så vidt angår Donna-projektet (kontrakt nr. 20 730).

9 Ved disse kontrakter, hvis relevante bestemmelser i det væsentlige er identiske, påtog Kommissionen sig at yde en finansiel fællesskabsstøtte, der dækkede 50% af de støtteberettigede omkostninger til de omhandlede projekter.

10 Ifølge artikel 4 i hver kontrakt blev de forventede omkostninger til projekterne anslået til 3 360 000 ECU for så vidt angår DCC-projektet og til 980 000 ECU til Donna-projektet. I overensstemmelse med artikel 2 i hver kontrakt var varigheden af DCC-projektet tolv måneder og varigheden af Donna-projektet ni måneder fra den første dag i den måned, der fulgte efter den, hvor den sidste af de kontraherende parter skrev under, dvs. den 1. januar 1997.

11 Kontrakterne, der var affattet på engelsk og indeholdt en voldgiftsbestemmelse i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 238 EF, hvorved Retten blev tillagt kompetence (artikel 12, stk. 2), var reguleret ved tysk ret (artikel 12, stk. 1). Kontrakterne indeholdt følgende bestemmelser:

»Artikel 1, stk. 1

Medkontrahenterne er over for Kommissionen pålagt en fælles og solidarisk forpligtelse til at udføre de arbejder, der er nævnt i bilag I til kontrakten (»projektet«).

[...]

[stk. 3/4]

Koordinatoren er ansvarlig for formidling af alle dokumenter samt for den generelle kontakt mellem medkontrahenterne og Kommissionen. Al almindelig kommunikation med Kommissionen varetages af koordinatoren.

[...]

[Artikel 4, stk. 5]

Alle betalinger fra Kommissionen skal indbetales på koordinatorens bankkonto [...]

Koordinatoren er ansvarlig for straks at overføre det skyldige beløb i henhold til Kommissionens finansielle støtte til hver medkontrahent. Koordinatoren kan ikke anses for legitimeret som indehaver af nogen udbetaling, medmindre andet er aftalt mellem medkontrahenterne, der skal aftale en passende fremgangsmåde for enhver overførsel til koordinatorens egen konto.

Artikel 5 [...]

Medkontrahenterne kan indgå aftaler om underleverance med forbehold af, at der forinden er givet skriftlig tilladelse hertil af Kommissionen. Medkontrahenterne skal pålægge enhver underleverandør de samme forpligtelser som dem, der påhviler medkontrahenterne selv i medfør af kontrakten.«

12 I bilag I til hver kontrakt er der redegjort for planen for det omhandlede projekt. Ifølge bilag I.3 til DCC-kontrakten og bilag I til Donna-kontrakten er sagsøgtes professionelle team bl.a. sammensat af den tidligere direktør for det sagsøgte selskab, B., og medarbejderne F. og M. samt D. D., B. D. og L.

13 Betingelserne for refusion af støtteberettigede udgifter fremgår for de to projekter af bilag II til hver kontrakt. I dette bilag anføres følgende:

»1.2. De refusionsberettigede udgifter er de faktiske udgifter, der er defineret nedenfor, som er nødvendige for projektet, kan dokumenteres og er afholdt i den periode, som er angivet i kontraktens artikel 2.1 [...]

De refusionsberettigede udgifter kan omfatte alle eller nogle af følgende udgiftskategorier:

— personale

— udstyr

— ekstern bistand

— rejse- og opholdsudgifter

— forbrugsmateriale og edb-udgifter

— andre omkostninger

— faste udgifter.

[...]

1.3.1. Personale

Omkostningerne til det faktiske antal arbejdstimer, der lægges i projektet af det personale, som er ansat direkte af medkontrahenten, kan faktureres.

[...]

Alle de af personalets arbejdstimer, der opgives, skal registreres og attesteres. Dette krav opfyldes ved, at der som et minimum føres arbejdssedler, der mindst en gang om måneden attesteres af den udpegede projektleder eller af en af medkontrahentens ledende medarbejdere, der er bemyndiget hertil.

1.3.2. [...]

Omkostningerne til køb eller leasing af udstyr kan debiteres som direkte udgifter. De støtteberettigede omkostninger til leasing af udstyr må ikke overstige de støtteberettigede omkostninger, der ville være opstået ved køb af udstyret [...]

1.3.3. Ekstern bistand

Omkostninger til underleverandører og tjenesteydelser udefra er støtteberettigede omkostninger i henhold til kontraktens artikel 5.

[...]

1.3.5. [...]

Forbrugsvarer [...] kan faktureres som direkte omkostninger.

[...]

1.4. [...]

For de medkontrahenter, der anvender afsætningskostprisen, kan faste udgifter (indirekte generalomkostninger), som har tilknytning til projektet, og som er beregnet i overensstemmelse med de normale regnskabsregler og principper, Kommissionen anser for rimelige, debiteres på poster såsom egenfinansieret intern forskning (inden for en maksimumsgrænse på 10% af personaleomkostningerne), administration, hjælpepersonale, kontorartikler, infrastruktur, offentlige forsyninger og tjenesteydelser.

[...]

For de medkontrahenter, der anvender biudgifter, kan et beløb på op til 20% af de faktiske refusionsberettigede omkostninger med hensyn til alle de direkte omkostninger, der er nævnt i punkt 1.3. i dette bilag, faktureres under disse faste udgifter.

[...]

4.3. Hvis den samlede skyldige finansielle støtte til projektet, bl.a. efter eventuelle revisioner, er mindre end de udbetalinger, der er foretaget for projektet, tilbagebetaler medkontrahenterne straks differencen til Kommissionen i ECU.

[...]

5. Dokumentation for omkostninger

Medkontrahenterne fører regelmæssigt og i overensstemmelse med de almindelige bogføringsregler i etableringslandet behørigt regnskab og opbevarer relevante bilag til støtte og dokumentation for de anførte omkostninger og timer.«

14 På grundlag af disse kontrakter overførte Kommissionen følgende forskud til Ploenzke i selskabets egenskab af koordinator for de to projekter: 980 472 tyske mark (DEM) til DCC-projektet og 317 745 DEM til Donna-projektet. Ploenzke var i overensstemmelse med kontrakternes artikel 4, stk. 5, forpligtet til at overføre den del af de af Kommissionen overførte beløb, som det sagsøgte selskab var berettiget til, til sagsøgte. Sagsøgte modtog således en overførsel på 293 328 DEM for DCC-

projektet og en overførsel på 107 493 DEM for Donna-projektet. Sagsøgte modtog derfor i 1997 et samlet beløb på 400 821 DEM (204 936,52 EUR) som forskud på den finansielle støtte.

15 Efter at gennemførelsen af de to projekter var blevet påbegyndt den 1. januar 1997, anmodede Ploenzke og sagsøgte i forbindelse med afslutningen af projekterne om refusion af omkostninger til et samlet beløb af 6 144 287 DEM for DCC-projektet og 1 906 934 DEM for Donna-projektet, idet den del heraf, der tilkom sagsøgte, beløb sig til 1 960 943 DEM for DCC-projektet og til 646 809 DEM for Donna-projektet.

16 De af sagsøgte påberåbte udgifter til DCC-projektet var opdelt i personaleudgifter (834 568 DEM), udgifter til underleverancer (618 631 DEM), udgifter til udstyr (384 018 DEM), rejseudgifter (32 682 DEM), udgifter til forbrugsvarer (35 017 DEM) og faste udgifter (56 027 DEM).

17 For Donna-projektet gjorde sagsøgte krav på personaleudgifter (227 998,39 DEM), udgifter til underleverancer (257 659 DEM), udgifter til udstyr (106 871 DEM), rejseudgifter (22 659 DEM), udgifter til forbrugsvarer (9 312,53 DEM) og faste udgifter (22 385 DEM).

18 Kommissionen gav eksterne eksperter til opgave at udarbejde tekniske kontrolrapporter. Som følge heraf blev der udarbejdet en rapport vedrørende DCC-projektet den 10. december 1997 af et udvalg, der havde til opgave at foretage en indgående revision, og en ekspertrapport vedrørende Donna-projektet den 26. juni 1998. Konklusionen i begge disse rapporter var, at de fastsatte kvalitetskriterier ikke var blevet iagttaget, og at betingelserne for refusion af omkostningerne i forbindelse med DCC-kontrakten og Donna-kontrakten generelt set ikke var opfyldt.

19 Rapporten udarbejdet af udvalget, der havde til opgave at foretage en indgående revision, blev fremsendt til deltagerne i DCC-projektet den 17. december 1997. Derefter opsagde Kommissionen ved skrivelse af 23. december 1997 rettet til Ploenzke (og med kopi til sagsøgte) DCC-kontrakten og anmodede Ploenzke om at informere sine samarbejdspartnere herom. Opsigelsen trådte i overensstemmelse med kontraktens artikel 9, stk. 1, i kraft en måned senere.

20 Med hensyn til Donna-projektet, der var blevet færdiggjort den 30. september 1997, var ekspertrapporten navnlig blevet udarbejdet efter et møde, benævnt »teknisk gennemgang«, der fandt sted i Bruxelles den 26. juni 1998. Under dette møde besvarede sagsøgtes repræsentanter spørgsmål fra de eksperter, der var blevet udpeget af Kommissionen.

21 Desuden foretog Kommissionens tjenestemænd den 10. og 11. marts 1998 en gennemgang af finansieringen af de omhandlede projekter. Efter denne revision sendte Kommissionen revisionsrapporterne — i form af udkast — til sagsøgte henholdsvis den 28. april 1998 (vedrørende DCC-projektet) og den 27. maj 1998 (vedrørende Donna-projektet). I disse udkast til rapporter blev det efter en opregning og detaljeret gennemgang af omkostningerne i forbindelse med projekterne fastslået, at størstedelen af de omkostninger, der var gjort krav på, ikke kunne refunderes på grund af manglende opfyldelse af kontraktens formål.

22 Efter at have modtaget sagsøgtes bemærkninger af 30. juni 1998 fremsendte Kommissionen sammen med en følgeskrivelse af 29. juli 1998 den endelige udgave af revisionsrapporterne til sagsøgte. I disse rapporter konkluderede Kommissionen, at Ploenzke kun kunne gøre krav på en refusion af 51 506 DEM for DCC-projektet og af 37 679 DEM for Donna-projektet, mens sagsøgte ikke havde ret til nogen refusion overhovedet for DCC-projektet og kun havde ret til en refusion af 46 300,18 DEM for Donna-projektet.

23 Dernæst fremsatte Kommissionen såvel over for Ploenzke som over for sagsøgte et krav om tilbagebetaling af den ikke-refusionsberettigede del af det forskud, der var udbetalt til de to projekter. Ploenzke tilbagebetalte de beløb, Kommissionen havde afkrævet firmaet, hvorimod sagsøgte afviste enhver tilbagebetaling.

24 Den 12. august 1998 fremsendte Kommissionen et betalingspålæg efterfulgt af en debetnota til sagsøgte, som blev modtaget af denne den 8. september 1998 og vedrørte et forskelsbeløb på 179 337 ECU (354 520,82 DEM), der skulle tilbagebetales inden den 31. oktober 1998. Sagsøgte har ikke indtil nu overført dette beløb.

25 Ved skrivelse af 30. november 1998 anmodede sagsøgte Kommissionen om en yderligere betaling på 352 800 ECU til DCC-projektet og på 110 781,45 ECU til Donna-projektet. Kommissionen har heller ikke indtil nu overført disse beløb.

26 Endelig indgav sagsøgte i 1999 en klage til Den Europæiske Ombudsmand over Kommissionen. Denne procedure blev afsluttet den 27. april 2000. I sin udtalelse konkluderede ombudsmanden, at der ikke kunne påvises fejl eller forsømmelser fra Kommissionens side.

Retsforhandlinger og parternes påstande

27 Ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 24. december 2004 har Kommissionen anlagt nærværende sag.

28 På grundlag af den refererende dommers rapport besluttede Retten (Anden Afdeling) at afholde et uformelt møde med parterne. Dette møde blev afholdt den 2. februar 2006 i den refererende dommers tilstedeværelse. Ved denne lejlighed indledte parterne forhandlinger med henblik på inden for en frist på to måneder at nå til enighed om en mindelig bilæggelse af tvisten. Efter at denne frist var blevet forlænget to gange, oplyste sagsøgte den 29. juni 2006 Retten om, at forsøget på at nå frem til en mindelig løsning var mislykkedes.

29 Herefter har Retten (Anden Afdeling) besluttet at indlede den mundtlige forhandling.

30 Parterne har afgivet mundtlige indlæg og besvaret Rettens spørgsmål under retsmødet den 7. november 2006.

31 Kommissionen har nedlagt følgende påstande:

— IIC Informations-Industrie Consulting tilpligtes at betale Kommissionen 181 263,61 EUR med tillæg af renter på 4% fra den 1. november 1998.

— IIC Informations-Industrie Consulting tilpligtes at betale sagens omkostninger.

32 Sagsøgte har nedlagt følgende påstande:

— Frifindelse.

— Subsidiært ydes sagsøgte beskyttelse mod tvangsfuldbyrdelse og gives mulighed for at undgå en eventuel tvangsfuldbyrdelse ved at stille sikkerhed, f.eks. i form af en bankgaranti.

— Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger.

Retlige bemærkninger

33 Kommissionen har gjort gældende, at næsten alle de udgifter, for hvilke sagsøgte er ydet finansiel støtte, ikke var refusionsberettigede. Ifølge Kommissionen fremgår det af de tekniske rapporter, der er nævnt i præmis 18-20 ovenfor, at sagsøgte i overensstemmelse med punkt 4.3. i bilag II til DCC-kontrakten og til Donna-kontrakten er forpligtet til at tilbagebetale de beløb, der er blevet udbetalt til selskabet som forskud, for så vidt som det ikke har ret til at få sine udgifter finansieret.

34 Over for disse krav har sagsøgte gjort to grupper af anbringender gældende. Med den første har sagsøgte anfægtet, at den fordring, Kommissionen har gjort krav på, er forfalden. I denne sammenhæng har sagsøgte påberåbt sig manglende kompetence til at forsvare sig i en retssag (partshabilitet), forældelse af den påståede fordring og fortabelse af enhver ret, Kommissionen måtte have til tilbagebetaling. Med den anden gruppe af anbringender har sagsøgte gjort gældende, at formålene med de to projekter er blevet opfyldt, og at de opgivne omkostninger faktisk er blevet afholdt. Sagsøgte har kritiseret Kommissionen for at handle selvmodsigende, idet den efterfølgende har forsøgt at unddrage sig sine kontraktmæssige forpligtelser ved at støtte sig på rent formelle hensyn.

Kompetencen til at forsvare sig i en retssag (partshabilitet)

Parternes argumenter

35 Kommissionen er af den opfattelse, at den har ret til at inddrive sin fordring mod sagsøgte ad rettens vej, idet dette selskab i DCC-kontrakten og i Donna-kontrakten er angivet som debitor for tilbagebetalingsforpligtelsen. Enhver medkontrahent er således forpligtet til individuelt at tilbagebetale uretmæssigt udbetalte beløb.

36 Ifølge sagsøgte fremgår det af de to kontrakter, at Kommissionen havde til hensigt kun at have en enkelt forhandlingspartner, med hvem alle vanskelighederne i forbindelse med kontrakternes gennemførelse kunne behandles direkte. Følgelig var Ploenzkes funktion som koordinator mere omfattende end blot en funktion som befuldmægtiget til at modtage støtten. Punkt 4.3. i bilag II til kontrakterne, hvorved medkontrahenterne er pålagt en forpligtelse til at tilbagebetale for meget udbetalte beløb til Kommissionen, fører ikke til en anden konklusion, da det ikke i dette punkt er beskrevet, hvorledes tilbagebetalingen skal finde sted. Dette punkt 4.3. skal fortolkes således, at Ploenzke var den kontraktpartner, gennem hvilken gennemførelsen af kontrakterne skulle finde sted.

Rettens bemærkninger

37 Det bemærkes, at DCC-kontrakten og Donna-kontrakten blev indgået mellem Kommissionen på den ene side og Ploenzke og sagsøgte, der betegnedes som »medkontrahenter«, på den anden side, idet det var præciseret, at Ploenzke desuden fungerede som »koordinator« i henhold til artikel 1, stk. 3, i DCC-kontrakten og i Donna-kontrakten. I overensstemmelse med kontrakternes artikel 1 var medkontrahenterne over for Kommissionen pålagt en fælles og solidarisk forpligtelse til at udføre de arbejder, der er nævnt i bilag I til kontrakterne.

38 Det er korrekt, at Ploenzke i selskabets egenskab af koordinator var ansvarlig for fremlæggelsen af alle dokumenter for Kommissionen og for den generelle forbindelse mellem medkontrahenterne og Kommissionen. Desuden var Ploenzke Kommissionens eneste forhandlingspartner set fra medkontrahenternes side. Imidlertid skal den kontraktbestemmelse, hvorved denne koordinationsfunktion er fastsat, i overensstemmelse med de relevante tyske bestemmelser, dvs. § 242 i Bürgerliches Gesetzbuch (den tyske borgerlige lovbog, herefter »BGB«), fortolkes under hensyntagen til de krav om loyalitet og gensidig tillid, der generelt anses for at gælde mellem parter i en kontrakt.

39 Det fremgår imidlertid klart af punkt 4.3. i bilag II til kontrakterne, at det påhvilede »medkontrahenterne« som sådanne og ikke en eventuel koordinator at tilbagebetale forskellen mellem det finansielle tilskud, der faktisk skyldes, og de uretmæssigt udbetalte beløb til Kommissionen. Desuden har Kommissionen med rette understreget, at den koordination, som Ploenzke var ansvarlig for, var begrænset til visse yderligere opgaver af organisatorisk karakter, bl.a. den opgave, der bestod i at overføre de beløb, som blev udbetalt af Kommissionen, til den anden medkontrahent.

40 Følgelig kan de omtvistede kontrakter ikke med rimelighed fortolkes således, at Ploenzke i selskabets egenskab af koordinator skulle tilbagebetale de udbetalinger, der i overensstemmelse med kontrakternes artikel 4, stk. 5, andet led, alene havde sagsøgte i selskabets egenskab af medkontrahent og debitor som modtager. Kontrakterne indeholder således ingen bestemmelser, der forpligter Ploenzke til at tilbagetale et højere beløb end det, selskabet selv har oppebåret som medkontrahent.

41 Det følger heraf, at forpligtelsen til at tilbagebetale de forskud, der er blevet for meget udbetalt til sagsøgte, såfremt det antages, at der er grundlag for denne forpligtelse, påhviler sagsøgte.

42 Anbringendet vedrørende manglende partshabilitet skal derfor forkastes.

Forældelse

Indledende bemærkninger

43 Med hensyn til den relevante tyske lovgivning om forældelse finder de bestemmelser i BGB, der vedrører dette, anvendelse i det foreliggende tilfælde, selv om de

omtvistede kontrakter må klassificeres som »offentligretlige aftaler« i henhold til artikel 238 EF. I Bundesverwaltungsverfahrensgesetz (herefter »BVwVfG«) af 25. maj 1976 (BGBl. 1976 I, s. 1253, og 2003 I, s. 102), der bl.a. regulerer offentligretlige aftaler, men forholder sig tavs omkring forældelsesspørgsmålet, er det således i § 62 fastsat, at bestemmelserne i BGB finder supplerende analog anvendelse på disse aftaler.

44 Det er i denne henseende ubestridt, at bestemmelserne om forældelse i BGB's §§ 195 og 196 inden reformen af den tyske obligationsret, der trådte i kraft i 2002, fastsatte en almindelig forældelsesfrist på 30 år og en forældelsesfrist på to eller fire år for en række bestemte fordringer, som nærmere angivne erhvervsdrivende var indehavere af.

45 Efter reformen af den tyske obligationsret er der i BGB's § 195 i den nye affattelse fastsat en almindelig forældelsesfrist på tre år.

46 Ved § 229, stk. 6, fjerde led, i Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuch (lov om ikrafttrædelse af BGB, herefter »EGBGB«) er der i forbindelse med reformen af obligationsretten blevet indført en overgangsordning, hvorefter det, når den forældelsesfrist, der er fastsat i den nye affattelse af BGB, som er gældende fra den 1. januar 2002, er kortere end den, der var fastsat i den tidligere affattelse af BGB, som var gældende indtil denne dato, er den korteste frist, der finder anvendelse, og den begynder at løbe fra den 1. januar 2002.

Parternes argumenter

47 Ifølge Kommissionen er dens tilbagebetalingsret ikke blevet forældet i det foreliggende tilfælde. I overensstemmelse med BGB's § 195 i den tidligere affattelse

var denne ret oprindeligt underlagt en forældelsesfrist på 30 år. I henhold til bestemmelserne i BGB's § 195 i den nye affattelse, sammenholdt med EGBGB's § 229, stk. 6, fjerde led, vil forældelsesfristen for denne ret fremover være på 3 år. Fristen begyndte at løbe den 1. januar 2002 og blev afbrudt inden dens udløb den 31. december 2004 ved anlæggelsen af nærværende sag.

48 For så vidt som sagsøgte har påberåbt sig BGB's § 196 i den tidligere affattelse, har Kommissionen gjort gældende, at denne bestemmelse indeholder en udtømmende opregning, således at alle de rettigheder, som ikke udtrykkeligt er omfattet af ordlyden, ikke er omfattet af den korte forældelsesfrist. Den grundlæggende tanke bag denne bestemmelse — hvis formål er at underlægge de dagligdags transaktioner, som sjældent giver anledning til at udstede en kvittering, en kort forældelsesfrist — finder ikke analog anvendelse på Kommissionens finansiering af de omtvistede projekter.

49 Sagsøgte har heroverfor anført, at Kommissionens fordring er bortfaldet, idet forældelsen i det foreliggende tilfælde indtrådte før anlæggelsen af nærværende sag. Sagsøgte har anført, at kulturelle initiativer såsom dem, der blev iværksat med de to omtvistede projekter, i høj grad er afhængige af tildeling af støtte. På dette område er der imidlertid et særligt behov for retssikkerhed, da anmodningerne om tilbagebetaling udgør en stor økonomisk belastning for modtageren. Det vil derfor være passende analogt at anvende bestemmelserne vedrørende den kortere forældelsesfrist i BGB's § 196 i den tidligere affattelse.

50 Sagsøgte har præciseret, at selskabets interesse kan sammenlignes med interessen for de debitorer, hos hvilke de i bestemmelsen nævnte fordringer inddrives, dvs. fordringer, der hidrører fra almindelige handelstransaktioner, i forbindelse med hvilke der er et behov for retssikkerhed, der sikres ved hjælp af kortere forældelse. Sagsøgtes engagement i de omtvistede kulturelle projekter har været forbundet med store økonomiske interesser og konkrete finansielle følgevirkninger. I tysk ret anerkendes princippet om en analog anvendelse af nævnte § 196, idet lov-

bestemmelserne om forældelse ikke indeholder nogen udtømmende opregning, eftersom lovgiver ikke har kunnet fastsætte detaljerede regler for alle særegenhederne i forbindelse med tildeling af EU-støtte.

Rettens bemærkninger

51 Med henblik på at undersøge muligheden for direkte eller analogt at anvende BGB's § 196 i den tidligere affattelse på den foreliggende sag skal det bemærkes, at denne bestemmelse fastsætter en kortere forældelsesfrist for en række fordringer, der detaljeret opregnes heri.

52 Det fremgår imidlertid, at bestemmelsen hverken vedrører retten til tilbagebetaling af beløb, der er udbetalt i form af fællesskabsstøtte, eller retten til tilbagebetaling af forskud, der er udbetalt i denne henseende. Bestemmelsen kan således ikke finde direkte anvendelse på den foreliggende sag.

53 Hvad angår en eventuel analog anvendelse er en sådan godkendt i tysk ret, såfremt de pågældende bestemmelser efterlader huller, idet de faktiske og retlige forhold, der skal bedømmes, skal være sammenlignelige med de forhold, loven faktisk regulerer. En analog anvendelse forudsætter bl.a., at der er stor sandsynlighed for, at lovgiver, hvis denne skulle udfylde disse huller under hensyntagen til de respektive interesser, ville have gjort dette ved at lade det omtvistede tilfælde være omfattet af de pågældende bestemmelser (domme afsagt af forbundsdomstolen i civile sager, BGHZ bind 105, s. 140, på s. 143, bind 110, s. 183, på s. 193, og bind 120, s. 239, på s. 252).

54 Som det fremgår af forarbejderne til BGB, hviler lovens § 196 i den tidligere affattelse imidlertid på den forudsætning, at de dagligdags transaktioner almindeligvis er

kendetegnet ved nærmest omgående betaling og ved, at der ikke foreligger dokumentation, eller at denne hurtigt tilintetgøres, idet parterne ikke med rimelighed kan være forpligtede til at gemme dokumentationen for indgåelsen og gennemførelsen af en kontrakt af denne type i en periode på 30 år.

55 Henset til ovenstående kan det i det foreliggende tilfælde ikke konstateres, at der er et hul i den relevante lovtekst.

56 BGB's § 196 i den tidligere affattelse fastsætter således kun en kortere forældelse for tilbagebetaling af forskud, der er udbetalt i forbindelse med en kontrakt, som er indgået med en funktionær, en arbejder eller en advokat. Sagsøgte kan som et erhvervsdrivende selskab ikke sammenlignes med disse meget afgrænsede personkategorier. Som erhvervsdrivende selskab kan sagsøgte heller ikke anses for at have behov for en specifik beskyttelse, der skal sikres ved hjælp af kortere forældelse.

57 Desuden kan fællesskabsfinansiering af de omtvistede kulturelle projekter ikke anses for en dagligdags transaktion. Disse projekter, der er af stor finansiel betydning, er således baseret på komplicerede aftaler, herunder et omfangsrigt bilagsmateriale, der indeholder bestemmelser om teknisk og finansiel revision, og hvorved sagsøgte er forpligtet til at fremlægge detaljeret dokumentation for sine udgifter med henblik på at opnå refusion heraf.

58 Følgelig skal anbringendet vedrørende forældelse af den fordring, Kommissionen har gjort krav på, ligeledes forkastes.

Fortabelse

Parternes argumenter

59 Kommissionen har gjort gældende, at den i modsætning til, hvad sagsøgte har hævdet, ikke har fortabt sin fordring. Kommissionens generelle adfærd har således ikke givet sagsøgte mulighed for at forvente, at Kommissionen ikke ville gøre sin fordring gældende. Sagsøgte har heller ikke ret til beskyttelse af en berettiget forventning, da Kommissionen i de ovennævnte tekniske kontrolrapporter præciserede, at de omtvistede projekter ikke opfyldte kvalitetskravene. Følgelig måtte sagsøgte forvente at skulle tilbagebetale de omhandlede beløb.

60 Sagsøgte er af den opfattelse, at selskabet med rette kunne antage, at Kommissionen ikke længere ville gøre sin tilbagebetalingsret gældende. Følgelig har Kommissionen fortabt denne ret. I betragtning af Kommissionens generelle adfærd måtte sagsøgte således antage, at Kommissionen havde givet afkald på sin ret, fordi den ikke i løbet af næsten syv år, dvs. fra tidspunktet for udarbejdelsen af revisionsrapporterne til slutningen af december måned 2004, havde truffet foranstaltninger med henblik på ad rettens vej at kræve tilbagebetaling af de omhandlede beløb. Sagsøgte har tilføjet, at selskabet med rette kunne have tiltro til dette afkald, fordi Kommissionen igennem syv år henviste til de omhandlede projekter på Den Europæiske Unions hjemmeside, hvorved den således gjorde brug af projekternes resultater til eget formål. Der skal også tages hensyn til den omstændighed, at projekterne ikke kunne være blevet iværksat uden Kommissionens finansielle støtte, og til at sagsøgtes økonomiske situation afhang af muligheden for at kunne beholde den finansielle støtte. I denne forbindelse har sagsøgte understreget den specifikke karakter af den omtvistede støtte som »støtte, der ikke skal tilbagebetales«. Sagsøgte har udledt heraf, at en sag vedrørende tilbagebetaling heraf skal anlægges uden ophold, hvilket ikke har været tilfældet i den foreliggende sag.

61 Ifølge sagsøgte er henvisningen til revisionsrapporterne irrelevant, da de eksperter, som var udvalgt af Kommissionen og handlede på dens vegne, ikke udarbejdede ekspertrapporter, der var uafhængige og i overensstemmelse med branchens regler. Særligt blev der ikke foretaget en grundig efterprøvelse af de argumenter, sagsøgte gjorde gældende under udførelsen af projekterne.

62 For så vidt angår Donna-projektet antyder datoen for indgivelsen af ekspertrapporten den 26. juni 1998, at Kommissionen ville undgå en efterprøvelse af sagsøgtes argumenter. Under mødet, der blev afholdt på denne dato, besvarede sagsøgtes repræsentanter således spørgsmål fra Kommissionens eksperter. Kommissionen sendte imidlertid først mødereferatet for dette møde kort tid før fremsendelsen af dens krav om tilbagebetaling. Det forholder sig på samme måde med hensyn til DCC-projektet: den 17. december 1997 sendte Kommissionen den tekniske rapport til de berørte parter, og den 23. december 1997 opsagde den kontrakten.

63 I denne sammenhæng har sagsøgte anført, at selskabet endnu ikke havde gjort krav på de beløb, som det selv havde ret til i form af refusion af sine udgifter (352 800 ECU for DCC-projektet og 110 781,45 ECU for Donna-projektet), fordi det antog, at Kommissionen heller ikke længere ville gøre sit tilbagebetalingskrav gældende. De to parter blev på daværende tidspunkt således stiltiende enige om at bevare status quo for at nå frem til en situation, der var acceptabel for begge parter (pactum de non petendo). Sagsøgtes adfærd er således bevis for, at selskabet havde tillid til, at Kommissionen ikke ville handle i denne henseende.

Rettens bemærkninger

64 Sagsøgtes påstand, hvorefter parterne stiltiende på daværende tidspunkt havde aftalt at bevare status quo for at nå frem til en situation, der var acceptabel for begge

parter, må umiddelbart afvises. Der er nemlig tale om en påstand, som ikke støttes af noget i sagens akter. Selv om Kommissionen på det kraftigteste har bestridt påstanden, har sagsøgte ikke fremlagt noget konkret bevis, der gør det muligt at fastslå, at der foreligger et stiltiende gensidigt afkald.

65 Det tilføjes under alle omstændigheder, at når den betydelige forskel på de omtvistede beløb tages i betragtning — Kommissionen har krævet 180 000 EUR tilbagebetalt, hvorimod sagsøgeren har krævet udgiftsrefusion af 650 000 EUR — virker det ikke sandsynligt, at der skulle være indgået en aftale om ikke at gøre krav gældende. Sagsøgte har desuden end ikke over for Retten påberåbt sig, at sagsøgtes påståede fordring skal modregnes i Kommissionens fordring. Sagsøgte har alene begrænset sig til at anføre, at sagsøgte »forbeholder sig retten til at kræve, at Kommissionen tilbagebetaler overskydende beløb«. I henhold til den nye affattelse af BGB's § 215 ville en eventuel forældelse af selskabets fordring ikke have hindret det i at gøre fordringen gældende med henblik på modregning i forbindelse med nærværende søgsmål.

66 Det bemærkes dernæst, at princippet om fortabelse i tysk ret er blevet udviklet i retspraksis vedrørende BGB's § 242, som pålægger aftaleparter at opfylde kontrakten på loyal vis og i gensidig tillid, hvilket almindeligvis anerkendes i retsforhold mellem private. Ifølge denne praksis fortaber kreditor sin ret i henhold til en kontrakt, når han ikke har påberåbt sig retten i en længere periode, og når debitor henset til kreditors almindelige adfærd med føje må formode, at retten ikke vil blive påberåbt fremover (BGHZ bind 91, s. 62, på s. 71, bind 105, s. 290, på s. 298, og navnlig bind 146, s. 217, på s. 220 og 221).

67 Varigheden af den periode, hvori kreditor har afholdt sig fra at påberåbe sig sin ret, skal derfor først undersøges, idet det tages i betragtning, at betydningen af passivitetsperiodens længde er afhængig af den konkrete sag. Der skal dernæst tages

hensyn til fordringens karakter og størrelse, som kan henhøre under privatretten eller den offentlige ret, og endelig til de forventninger, som kreditors adfærd har fremkaldt, samt behovet for beskyttelsen af debitor.

68 Hvad angår den periode, hvori Kommissionen har forholdt sig passiv i den foreliggende sag, bemærkes for det første, at passivitetsperioden skal regnes fra den 1. november 1998. Det var nemlig i forbindelse med betalingspålægget og debetnotaen, som er nævnt i præmis 24 ovenfor, at Kommissionen klart og endeligt ved en åbningsskrivelse anmodede sagsøgte om at tilbagebetale et beløb på 179 337 EUR før den 31. oktober 1998.

69 Det følger heraf, at enhver omstændighed, der ligger før denne dato — navnlig den måde, som sagsøgte har kritiseret, hvorpå de tekniske rapporter og de revisionsrapporter, som er nævnt i præmis 18-22 ovenfor, er blevet udarbejdet — er uden betydning for spørgsmålet om, hvorvidt Kommissionen har fortabt sin ret til tilbagebetaling af det beløb, som blev krævet tilbagebetalt senest den 31. oktober 1998, udelukkende som følge af, at Kommissionen ikke har gjort kravet gældende ved søgsmål inden den 24. december 2004.

70 Det bemærkes dernæst, at Kommissionen ved at anlægge nærværende sag mere end 6 år efter påkravet om betaling senest den 31. oktober 1998 har overholdt den særlige forældelsesfrist, som oprindeligt var på 30 år, og nu på 3 år (jf. præmis 44-46 ovenfor), som finder anvendelse i det foreliggende tilfælde. En kreditor kan imidlertid normalt ikke hindres i at drage fordel af forældelsesfristen, navnlig når fristen er forholdsvis kort sammenlignet med fristen på 30 år.

71 Det skal tilføjes, at sagsøgte i henhold til § 257, stk. 1, nr. 4, og § 257, stk. 4, i Handelsgesetzbuch (den tyske handelslovbog, herefter »HGB«) og § 147, stk. 1, nr. 4, og § 147, stk. 3, i Abgabenordnung (den tyske skattelov, herefter »AO«) var forpligtet til at opbevare sine regnskabsbilag vedrørende gennemførelsen af DCC-

projektet og Donna-projektet i ti år. Selv om pligten til at opbevare regnskabsbilag blev udvidet til ti år ved §§ 2 og 4 i lov af 19. december 1998 om ændring af forskellige skatteregler (BGBl. 1998 I, s. 3816), fandt denne nye frist på ti år anvendelse i henhold til lovens §§ 3 og 5 i de tilfælde, hvor den opbevaringsfrist, som hidtil havde fundet anvendelse på disse bilag, endnu ikke var udløbet ved udgangen af 1998. DCC-projektet og Donna-projektet blev gennemført i 1997, hvorfor regnskabsbilag vedrørende projekterne efter de ovennævnte bestemmelser i HGB og AO skulle opbevares i seks år, og fristen var således ikke udløbet ved udgangen af 1998.

72 Sagsøgte har ikke over for Retten gjort gældende, at selskabet har været undergivet særlige opbevaringsfrister af kortere varighed, som allerede var udløbet, før sagen blev anlagt. Sagsøgte har derimod påberåbt sig bestemmelserne i § 45 i Sozialgesetzbuch X (den tyske sociallov, kapitel 10) af 18. august 1980 (BGBl. 1980 I, s. 1469, og 2001 I, s. 130) og § 48 i BVwVfG (jf. præmis 43 ovenfor), hvorefter de administrative myndigheder i modsætning til støttemodtageren i princippet kun råder over en frist på et år til at tilbagekalde en begunstigende retsstridig forvaltningsafgørelse.

73 Det bemærkes i denne henseende, at fristen på et år udgør en del af de administrative procedurer, inden for hvilke den offentlige administration kan handle i form af en ensidig forvaltningsafgørelse. De af sagsøgte påberåbte bestemmelser er derimod ikke relevante i det foreliggende tilfælde, idet Kommissionen og sagsøgte har foretrukket at indgå et kontraktforhold, hvorefter Kommissionen ikke havde kompetence til at træffe sådanne afgørelser.

74 Det følger heraf, at perioden på mere end seks år mellem betalingspåkravet til sagsøgte og anlæggelsen af nærværende sag ikke på grundlag af sagens omstændigheder synes at være af en sådan længde, at det medfører fortabelse af Kommissionens fordring.

75 Hvad angår fordringens karakter og størrelse har sagsøgte ikke fremhævet nogen omstændigheder, som kan godtgøre, at Kommissionen har fortabt sin ret til tilbagebetaling som følge af den omhandlede rets særegenheder eller det tilbagesøgte beløbs størrelse.

76 Hvad angår de forventninger, som Kommissionens adfærd måtte have fremkaldt hos sagsøgte, bemærkes, at ud over den omstændighed, at Kommissionen har udvist passivitet i flere år, indeholder sagsakterne ikke oplysninger om en positiv handling, hvorved Kommissionen har tilkendegivet, at den ikke vil påberåbe sig retten til tilbagebetaling. Det fremgår derimod af Den Europæiske Ombudsmands udtalelse af 27. april 2000, der afsluttede den klageprocedure, som sagsøgte havde iværksat, at Kommissionen udtrykkeligt over for ombudsmanden har anført, at den ville anlægge sag for at gøre sin ret til tilbagebetaling gældende.

77 Sagsøgte må desuden som forsigtig og omhyggelig erhvervsdrivende antages at være bekendt med den ændring af tysk obligationsret, som trådte i kraft i 2002. Sagsøgte måtte derfor forvente, at Kommissionen fuldt ud ville anvende den nye forældelsesfrist, som udløb den 31. december 2004 (jf. præmis 44-46 ovenfor). Den omstændighed, at sagsøgte selv valgte ikke at anlægge sag for at få inddrevet sin fordring mod Kommissionen, kan på ingen måde skabe en berettiget forventning hos sagsøgte om, at Kommissionen ikke ville påberåbe sig sin ret til tilbagebetaling. Under alle omstændigheder har sagsøgte ikke gjort gældende, at Kommissionen med sin adfærd har hindret sagsøgte i at anlægge sag i tide med henblik på at opnå betaling.

78 Hvad endelig angår behovet for at beskytte sagsøgte, har sagsøgte anført, at denne i kraft af at være et anpartsselskab tilhører kategorien af små og mellemstore virksomheder, hvorfor der på dette punkt skal sondres mellem sagsøgtes selskab og aktieselskabet Ploenzke, som udfører verdensomspændende aktiviteter.

79 I denne henseende bemærkes, at den omstændighed, at der er tale om et lille debitorselskab, ikke er tilstrækkelig til, at kreditor fortaber sin fordring, medmindre kreditor ved sin adfærd har medvirket til, at debitor befinder sig i en dårlig økonomisk situation. Der er imidlertid intet i sagsakterne, der gør det muligt at fastslå, at Kommissionen har udvist en sådan adfærd i perioden mellem den 1. november 1998 og anlæggelsen af nærværende sag.

80 Sagsøgte kan i øvrigt ikke med rette påberåbe sig, at selskabet som en lille virksomhed manglede erfaring i forbindelse med gennemførelsen af de to projekter finansieret af Kommissionen. B., der var den tidligere direktør for det sagsøgte selskab og medlem af det professionelle team, som deltog i arbejdet med disse projekter (jf. præmis 12 ovenfor), underskrev DCC-kontrakten og Donna-kontrakten i Ploenzkes navn i sin egenskab af sektionschef i dette selskab. B. er endvidere angivet som en af Ploenzkes repræsentanter i bilaget til DCC-kontrakten og som eneste repræsentant for Ploenzke i bilaget til Donna-kontrakten. Henset til de personmæssige forbindelser mellem selskaberne synes sagsøgte ikke objektivt set at have behov for særlig beskyttelse mod den ret til tilbagebetaling, som Kommissionen har påberåbt sig.

81 Når der henses til de konkrete omstændigheder i den foreliggende sag, kan anbringendet om fortabelse således ikke tiltrædes.

82 Det følger af ovenstående, at den første gruppe af anbringender, som IIC har gjort gældende, ikke kan tages til følge. Det bemærkes, at Kommissionens fordring følgelig er retskraftig. Det står imidlertid tilbage at afgøre, hvilke udgifter der er refusionsberettigede inden for rammerne af de omhandlede projekter.

Refusionsberettigede udgifter inden for rammerne af DCC-projektet og Donna-projektet

Indledende bemærkninger

83 Det bemærkes, at den af Kommissionen hævdede ret til tilbagebetaling af udbetalte forskud fremgår af punkt 4.3. i bilag II til begge kontrakter. Denne kontraktbestemmelse giver nemlig en sådan ret, hvis den samlede finansielle støtte, som Kommissionen skal bidrage med til projekterne, hvilket i givet fald vil fremgå af en regnskabsrevision, er mindre end de betalinger, som allerede er foretaget vedrørende projekterne. Det skal derfor i henhold til nævnte punkt 4.3. undersøges, om størrelsen af det forskud, som sagsøgte har modtaget, overstiger størrelsen af de refusionsberettigede udgifter.

84 Kommissionen synes i denne henseende ikke at have anerkendt nogen af de udgiftsposter, som sagsøgte har fremsat i forbindelse med DCC-projektet, idet sagsøgte har ansøgt om refusion af et samlet beløb på 1 960 943 DEM, som udgøres af personaleudgifter (834 568 DEM), udgifter til underleverancer (618 631 DEM), udgifter til udstyr (384 018 DEM), rejseudgifter (32 682 DEM), udgifter til forbrugsvarer (35 017 DEM) og indirekte udgifter (56 027 DEM).

85 Hvad angår Donna-projektet har Kommissionen kun godkendt refusion af et beløb på 46 300,18 DEM, selv om sagsøgte havde ansøgt om et samlet beløb på 646 809 DEM, som udgøres af personaleudgifter (227 998,39 DEM), udgifter til underleverancer (257 659 DEM), udgifter til udstyr (106 871 DEM), rejseudgifter (22 659 DEM), udgifter til forbrugsvarer (9 236 DEM) og indirekte udgifter (22 385 DEM).

86 Sagsøgte beskylder i denne sammenhæng Kommissionen for at have optrådt inkonsekvent, idet Kommissionens tilbagebetalingskrav er uforeneligt med den

omstændighed, at de kontraktmæssige ydelser alle er blevet præsteret i god og behørig form. Sagsøgte gør endvidere gældende, at de omkostninger, der er anmeldt til Kommissionen med henblik på refusion, alle er berettigede hertil.

Kommissionens inkonsekvente adfærd

— Parternes argumenter

87 Det er Kommissionens opfattelse, at den ikke har optrådt inkonsekvent ved at kræve det til sagsøgte udbetalte forskud tilbagebetalt. De omstridte projekter førte ikke til resultater, da kvalitetskriterierne ikke blev opfyldt.

88 Under alle omstændigheder afhænger refusionen af de nævnte udgifter ikke af, hvorvidt projekterne blev en succes eller ej. Sagsøgte har nemlig ikke forstået, at Kommissionen, uanset om projekterne blev en succes eller ej, har ret til tilbagebetaling, idet de påberåbte udgifter ikke er refusionsberettigede efter punkt 1-5 i bilag II i begge kontrakter. Det eneste afgørende element er således, om sagsøgte kan føre bevis for, at udgifterne kan kræves refunderet, hvilket ikke er lykkedes for sagsøgte.

89 Sagsøgte har anført, at selskabet korrekt og fuldt ud har leveret de aftalte ydelser i henhold til de to kontrakter. Kommissionen anvender nemlig i øjeblikket projektresultaterne i forbindelse med reklame på EU's hjemmeside. Denne internetside henviser til aftalememorandummet vedrørende den europæiske kulturarv, i hvilken forbindelse Kommissionen takker B. for det udførte arbejde, som har medvirket til gennemførelsen af formålene i aftalememorandummet. DCC-

projektet er blevet nævnt for at tydeliggøre B.'s indsats. Ved skrivelse af 16. marts 1998 har Kommissionen i øvrigt takket sagsøgte for selskabets deltagelse i udarbejdelsen af aftalememorandummet og dermed også for medvirken i de to projekter. Det er væsentligt, at Kommissionen ikke har fjernet henvisningerne til de to projekter på internettet, og at den således ikke har taget afstand til de mål, der er opnået inden for projekternes rammer.

90 Sagsøgte har tilføjet, at de rapporter, programmer samt det digitale og analoge materiale, som blev udviklet i forbindelse med projekterne, er blevet leveret, og at de anførte personaleudgifter faktisk er blevet afholdt. Sagsøgte er ikke i forbindelse med projekternes gennemførelse blevet gjort bekendt med nogen af de klagepunkter, som nu er anført i stævningen. De kontraktbestemmelser, som Kommissionen har henvist til, har alene til formål at gøre det lettere at dokumentere og kontrollere de refusionsberettigede udgifter, som er afholdt i forbindelse med de to projekter.

— Rettens bemærkninger

91 Sagsøgte er nærmere bestemt af den opfattelse, at DCC-projektets og Donna-projektets positive resultater udelukker den af Kommissionen hævdede ret til tilbagebetaling, idet denne ret er baseret på rent formalistiske betragtninger vedrørende retten til refusion.

92 Denne opfattelse kan ikke tiltrædes.

93 Kommissionen er nemlig i henhold til artikel 274 EF forpligtet til at foretage forsvarlig økonomisk forvaltning af fællesskabsmidlerne. I ordningen for bevilling af fællesskabsstøtte findes regler for anvendelsen af støtten, som kan indebære, at en tidligere bevilget støtte helt eller delvis skal tilbagebetales. En støttemodtager, hvis

ansøgning er blevet godkendt af Kommissionen, erhverver ikke på grund af denne omstændighed nogen endelig ret til betaling af hele støtten, hvis han ikke overholder de betingelser, der er fastsat for tilskuddet (Rettens dom af 14.7.1997, sag T-81/95, Interhotel mod Kommissionen, Sml. II, s. 1265, præmis 62, og af 29.9.1999, sag T-126/97, Sonasa mod Kommissionen, Sml. II, s. 2793, præmis 59).

94 Domstolen har i denne forbindelse fastslået, at det følger af et grundlæggende princip, der gælder for finansiel fællesskabsstøtte, at Fællesskabet kun kan tildele støtte til faktisk afholdte udgifter. Følgelig skal modtagerne af støtten, for at Kommissionen kan udøve sin kontrol, godtgøre rigtigheden af de udgifter, der er henført til de projekter, som støtten er tildelt til, idet den fremlæggelse af pålidelige oplysninger, som støttemodtagere skal sikre, er en afgørende forudsætning for en korrekt funktion af det kontrol- og bevissystem, der er indført for at kontrollere, om betingelserne for tildeling af støtten er opfyldt. Det er således ikke, som begrundelse for tildeling af en særlig støtte, tilstrækkeligt at godtgøre, at et projekt er blevet gennemført. Støttemodtageren skal desuden føre bevis for, at han har afholdt de angivne udgifter i overensstemmelse med de betingelser, der gælder for tildeling af den pågældende støtte, idet alene behørigt dokumenterede udgifter er støtteberettigede. Forpligtelsen til at overholde de fastsatte finansielle betingelser udgør endvidere et af de afgørende tilsagn og er som sådan en forudsætning for tildeling af fællesskabsstøtten (jf. i denne retning Domstolens dom af 19.1.2006, sag C-240/03 P, Comunità montana della Valnerina mod Kommissionen, Sml. I, s. 731, præmis 69, 76, 78, 86 og 97).

95 Domstolen har ligeledes fastslået, at den forpligtelse, som er indeholdt i en kontrakt om fællesskabsstøtte, til i overensstemmelse med formforskrifterne og inden for den fastsatte frist at give Kommissionen en opgørelse over de udgifter, som hævdes at være støtteberettigede, er obligatorisk, og at kravet om at fremlægge opgørelserne i god og behørig form udelukkende har til formål at gøre det muligt for Kommissionen at råde over de oplysninger, som er nødvendige for at undersøge, at fællesskabsmidlerne er blevet anvendt i overensstemmelse med kontraktens bestemmelser (jf. i denne retning Domstolens dom af 26.1.2006, sag C-279/03 OP, Implants mod Kommissionen, ikke trykt i Samling af Afgørelser, præmis 36 og 37).

96 Domstolen har endvidere i forbindelse med finansieringen gennem Den Europæiske Udviklings- og Garantifond for Landbruget og Den Europæiske Socialfond understreget betydningen af den regel, hvorefter kun de udgifter, der er afholdt i overensstemmelse med fællesskabsbestemmelserne, kan afholdes over Fællesskabets budget, således at Kommissionen kan nedsætte, suspendere eller ophæve en finansiel fællesskabsstøtte i tilfælde af uregelmæssigheder. Ifølge Domstolen kan selv uregelmæssigheder, der udelukkende er af »teknisk« art og uden nogen bestemt finansiel betydning, have alvorlige konsekvenser for Unionens finansielle interesser og for overholdelsen af fællesskabsretten og kan derfor begrunde Kommissionens anvendelse af finansielle korrektioner (Domstolens dom af 15.9.2005, sag C-199/03, Irland mod Kommissionen, Sml. I, s. 8027, præmis 26, 27, 29 og 31).

97 Det følger af denne retspraksis, at Kommissionens krav om, at sagsøgte nøje skal overholde sine kontraktmæssige forpligtelser vedrørende regnskaber og dokumentation for afholdte udgifter, ikke kan kvalificeres som formalistisk. Det påhviler derimod sagsøgte at godtgøre, at disse forpligtelser til at foretage regnskabsføring reelt er blevet overholdt.

98 Dette resultat ændres ikke af bevisbyrdereglerne. Det er efter disse regler ganske vist Kommissionen som sagsøger, der er forpligtet til at godtgøre, at retten til tilbagebetaling er begrundet (Bundesgerichtshofs dom (tyske højesteret) af 14.1.1991, II ZR 190/89, BGHZ bind 113, s. 222, på s. 226), hvorfor det påhviler Kommissionen overbevisende at godtgøre og i tilfælde af tvist bevise, at dens udbetalinger overstiger den finansielle støtte, der skal ydes.

99 Kommissionen skal imidlertid kun yde bidrag til de udgifter, som er blevet afholdt i overensstemmelse med kontraktbetingelserne, og som bl.a. er blevet behørigt dokumenteret. Det er kun, såfremt sagsøgte har fremlagt relevante udgiftsopgørelser, at Kommissionen i givet fald skal bevise, at de afholdte udgifter ikke giver ret til refusion, da den kontraktlige ydelse er mangelfuld eller udgifts-

opgørelserne er ukorrekte (jf. i denne retning generaladvokat Kokotts forslag til afgørelse i forbindelse med Domstolens dom af 17.3.2005, sag C-294/02, Kommissionen mod AMI Semiconductor Belgium m.fl., Sml. I, s. 2175, på s. 2178, punkt 174 ff.).

100 Hvad angår de omhandlede projekters positive resultater bemærkes, at sagsøgte under retsmødet har anerkendt, at sagsakterne ikke indeholder noget it-dokument, der dokumenterer sådanne resultater vedrørende digitalisering af udvalgt kulturelt indhold inden for rammerne af DCC-projektet eller oprettelsen af et virtuelt forum inden for rammerne af Donna-projektet. Sagsøgte har endog under retsmødet nævnt, at projekterne var mislykkedes som følge af, at der ikke i 1997 var tilstrækkeligt mange brugere, der havde en hurtig internetforbindelse, og at det var nødvendigt at anvende modemer, som ikke var fuldt ud tilpassede.

101 Selv om sagsøgte imidlertid har anført, at de to projekters resultater bliver anvendt i reklameøjemed på EU's hjemmeside, har Kommissionen i replikken (punkt 21-29) bemærket, at de tilgængelige oplysninger på denne hjemmeside henviser til det tidspunkt, hvor projekterne blev påbegyndt (i 1997), og ikke indeholder udtalelser om det eventuelle resultat. Uddragene fra aftalememorandummet vedrørende den europæiske kulturarv og nærmere bestemt den udtrykte tak, som sagsøgte har henvist til, indeholder ej heller udtalelser om projekternes positive resultater.

102 Det er endelig korrekt, at sagsøgtes tidligere direktør B.'s navn er nævnt inden for rammerne af aftalememorandummet vedrørende den europæiske kulturarv i forbindelse med »Arbejdsgruppe 4 — Prioriteter for digitalt indhold på kulturområdet«. Som Kommissionen med føje har anført, er det kun i forbindelse med en generel tak rettet til alle DCC-projektets deltagere, at B.'s personlige deltagelse i projektet »Multimedie til uddannelse og beskæftigelse med henblik på et integreret kulturinitiativ« er blevet fremhævet. Arbejdsgruppe 4's afsluttende rapport kan heller ikke objektivt dokumentere DCC-projektets resultater, idet rapporten er udarbejdet af B. selv. Den formulering, som Kommissionen har anvendt i skrivelsen

af 16. marts 1998, hvorved den takker sagsøgte for selskabets indsats, udgør alene en høflighedsformel og indebærer ikke, at Arbejdsgruppe 4 har opnået faktiske og konkrete resultater.

103 Det følger af det ovenstående, at anbringendet om Kommissionens inkonsekvente adfærd må afvises.

De opgivne udgifters refusionsberettigelse

104 Hvad angår de udgiftskategorier, der kunne afholdes i forbindelse med gennemførelsen af DCC-projektet og Donna-projektet, nemlig direkte udgifter (personaleudgifter, underleverancer, udgifter til udstyr, rejseudgifter og forbrugsudgifter) og indirekte udgifter (faste udgifter), bemærkes, at punkt 1.2. i bilag II til begge kontrakter definerer refusionsberettigede udgifter som de faktiske udgifter, der er nødvendige for hvert enkelt projekt, og som kan dokumenteres og er afholdt i forbindelse med projektets gennemførelse.

105 Heraf følger, at det påhviler sagsøgte at godtgøre (jf. præmis 99 ovenfor), at de omkostninger, der er opgivet til Kommissionen, er faktiske udgifter, der var nødvendige, og som er påløbet i forbindelse med projekternes gennemførelse i den tid, de varede. Dertil kommer, at sagsøgte ved fremlæggelse af dokumentationen skulle overholde de kontraktmæssige krav, der særligt vedrører hver udgiftskategori.

106 Sagsøgte bebrejder i denne forbindelse Kommissionen, at den har optrådt illoyalt ved at kræve, at der efter en periode på næsten syv år fremlægges detaljerede dokumenter, idet dokumenterne enten er gået tabt eller kun vanskeligt kan genskabes, eftersom sagsøgtes tidligere direktør B. døde i 1999. Sagsøgte har anført,

at selskabet i forbindelse med gennemførelsen af de to projekter og umiddelbart herefter har givet Kommissionen samtlige nødvendige dokumenter, hvoraf fremgår, at alle de afholdte udgifter er refusionsberettigede. Det er sagsøgtes opfattelse, at de fremlagte dokumenter — hvoraf nogle er nævnt i stævningen og vedlagt som bilag — udgør tilstrækkeligt bevis for, at de refusionsberettigede udgifter faktisk er afholdt.

107 Denne argumentation kan imidlertid ikke fritage sagsøgte fra den forpligtelse, der er indeholdt i punkt 1.2. i bilag II til hver kontrakt. Det er i øvrigt tilstrækkeligt at bemærke, at sagsøgte i henhold til de relevante bestemmelser i tysk ret var forpligtet til at opbevare sine regnskabsbilag vedrørende gennemførelsen af DCC-projektet og Donna-projektet i ti år (jf. præmis 71 ovenfor).

108 Det bemærkes, at det afgørende for, om de af sagsøgte afholdte udgifter er refusionsberettigede, er, hvorvidt selskabet i 1997 og 1998 kunne dokumentere udgifterne, dvs. ved afslutningen på de to projekter. Den relevante dokumentation er blevet vedlagt de indlæg, parterne har indleveret til Retten. Dokumentationen fremgår bl.a. af stævningens bilag. Sagsøgte har i svarskriftet (punkt 24) udtrykkeligt henvist til bilagene uden at beskylde Kommissionen for, at den har ødelagt eller bevidst undladt at fremlægge oplysninger, som sagsøgte har givet Kommissionen i rette tid, men som selskabet ikke længere kan fremlægge. Sagsøgtes bemærkning om, at sådanne oplysninger kun »delvist« er blevet vedlagt stævningen, er under alle omstændigheder for vag til at kunne fritage sagsøgte for sin forpligtelse til at dokumentere de afholdte udgifter.

109 Spørgsmålet om retten til refusion af de forskellige udgiftskategorier skal derfor undersøges på grundlag af de mellem parterne udvekslede indlæg, herunder de oplysninger, der er vedlagt stævningen og svarskriftet.

— Personaleudgifter

110 Sagsøgte har i forbindelse med DCC-projektet opgivet 834 568 DEM fordelt på følgende personer: C. (Micro Computer DOS Systemhaus), D., E., F., G. (FORSA), M. (Leonardo) og W. (Innovative Software).

111 Sagsøgte har i forbindelse med Donna-projektet opgivet 227 998,39 DEM fordelt på følgende personer: F., E. og L.

112 Hvad angår de i forbindelse med DCC-projektet angivne udgifter har Kommissionen gjort gældende, at de individuelle udgiftsposter ikke kan godkendes, idet de personer, som antageligt har været involveret i gennemførelsen af projektet, ikke var ansat hos sagsøgte. Det samme gør sig gældende for Donna-projektet. Under alle omstændigheder opfylder ingen af de af sagsøgte fremlagte dokumenter de formkrav, som er fastsat i punkt 1.3.1. i bilag II til begge kontrakter.

113 Sagsøgte har heroverfor anført, at det er i strid med meningen og formålet med de indgåede kontrakter at nægte at anerkende personaleudgifterne. Hvad angår bemærkningen om, at det omhandlede personale ikke var ansat hos sagsøgte, skal punkt 1.3.1. i bilag II fortolkes således, at dette punkt alene har til formål at udelukke refusion af udgifter, hvor der er tale om personer, som på ingen måde er tilknyttet projektet. Selskabet har desuden givet Kommissionen timesedler, som tydeligt viser dato, tidspunkt for arbejdets udførelse, arbejdsområde og selve projektet. Hvis Kommissionen havde krævet, at timesedlerne skulle udfærdiges en gang om måneden og underskrives af projektlederen, ville den ikke tage hensyn til den rent formelle karakter af nævnte punkt 1.3.1. i bilag II.

114 Det er i denne forbindelse tilstrækkeligt at bemærke, at det mellem parterne er ubestridt, at sagsøgte ikke har opfyldt betingelserne i punkt 1.3.1. i bilag II til begge kontrakter. I henhold til denne bestemmelse skal alle de af personalets arbejdstimer, der opgives, registreres og attesteres, idet der som et minimum føres arbejdssedler, der mindst en gang om måneden attesteres af projektlederen eller af en af medkontrahentens ledende medarbejdere, der er bemyndiget hertil.

115 De timesedler, som sagsøgte har fremlagt (vedlagt som bilag 9 og 10 til svarskriftet), er ikke underskrevet, og det er uklart, hvem der har udfærdiget dem. Der er tale om en række kopier, som er udskrevet fra en computer, og som ikke dokumenterer en forbindelse med de faktisk leverede ydelser, idet der ikke er givet yderligere forklaring eller beviser. Ingen af sagsøgtes repræsentanter har påtaget sig ansvaret for rigtigheden af timesedlernes indhold ved at underskrive dem i tide.

116 I modsætning til, hvad sagsøgte har anført, er kravet indeholdt i punkt 1.3.1. i bilag II ikke i strid med hverken meningen eller formålet med kontrakterne. Bestemmelsen har nemlig til formål at sikre, at der regelmæssigt og med jævne mellemrum (mindst en gang om måneden) fremlægges troværdig dokumentation, som er underskrevet af sagsøgtes kvalificerede repræsentanter, for den tid, som sagsøgtes ansatte faktisk har brugt på de omhandlede projekter. Eftersom Kommissionen ikke var til stede ved udførelsen af de aftalte arbejder, har den ikke andre muligheder for at kontrollere rigtigheden af de anførte personaleudgifter.

117 Heraf følger, at sagsøgte ikke har ret til refusion af de hævdede personaleudgifter, og det er ikke nødvendigt at tage stilling til spørgsmålet om, hvorvidt og i givet fald efter hvilken fremgangsmåde selvstændige medarbejdere i tysk ret skal anses for at udgøre en del af arbejdsgiverens personale.

— Udgifter til underleverancer

118 I forbindelse med DCC-projektet har sagsøgte opgivet 618 631 DEM, fordelt på følgende poster: McDOS, Christian Liepe Photodesign og de af Ploenzkes udgifter, som blev overført til IIC.

119 I forbindelse med Donna-projektet har sagsøgte opgivet 257 659 DEM, fordelt på følgende poster: Fink & Partner, D. D., B. D. og Casper Casting and Styling Agency.

120 Vedrørende DCC-projektet har Kommissionen anført, at den ikke gav den forudgående godkendelse, som i henhold til kontraktens artikel 5, stk. 1, er nødvendig for underleverancer. Under alle omstændigheder har sagsøgte ikke overholdt pligten til i kontrakter om underleverancer at angive de forpligtelser, som påhviler sagsøgte i forhold til Kommissionen, herunder pligten til at fremlægge opgørelser over antallet af arbejdstimer.

121 For så vidt angår Donna-projektet, har Kommissionen påpeget, at den alene har godkendt udgifterne vedrørende D. D. og B. D. på 46 300,18 DEM som refusionsberettigede. Derimod afviste Kommissionen i mangel af forudgående skriftlig godkendelse at refundere de andre udgifter til underleverancer.

122 Ifølge sagsøgte er det ubestridt mellem parterne, at de selskaber, for hvilke udgifterne er angivet, deltog i DCC-projektet, således at Kommissionens forudgående godkendelse ikke var nødvendig, idet DCC-kontraktens artikel 5 alene er en ordensforskrift. Derudover har Kommissionen allerede godkendt under-

leverancerne, idet den har modtaget en fortegnelse herover. Sagsøgte var ikke forpligtet til at fremlægge udførlige opgørelser. Angående Ploenzkes udgifter var overførslen heraf til IIC en følge af en intern aftale med Ploenzke.

123 For så vidt angår Donna-projektet er sagsøgte af den opfattelse, at samtlige udgifter til underleverancer er refusionsberettigede. Fink & Partners undertegnelse af aftalememorandummet gjorde det muligt at overholde meningen og formålet med Donna-kontraktens artikel 5, stk. 1. Vedrørende Casper Casting and Styling Agencys udgifter var Kommissionens skriftlige godkendelse ikke nødvendig.

124 I denne forbindelse skal det bemærkes, at sagsøgte i henhold til de to kontrakters artikel 5, stk. 1, havde tilladelse til at indgå kontrakter om underleverancer med forbehold af, at Kommissionen forudgående gav skriftlig godkendelse, og således at sagsøgte skulle pålægge enhver underleverandør de samme betingelser, som sagsøgte selv var underlagt i henhold til kontrakterne indgået med Kommissionen.

125 Sagsøgtes opfattelse, hvorefter denne bestemmelse alene er en ordensforskrift, hvis tilsidesættelse ikke kan påvirke de omhandlede udgifters refusionsberettigelse, kan ikke lægges til grund.

126 Det kontraktbestemte krav om Kommissionens forudgående godkendelse vedrørende inddragelse af underleverandører er således berettiget og nødvendigt, idet opfyldelsen af det aftalte i princippet påhviler det ene selskab, som Kommissionen netop og individuelt har valgt som medkontrahent. Kommissionen bør derfor kunne kontrollere og i givet fald udelukke eventuel inddragelse af en underleverandør. Sagsøgtes tilsidesættelse af kravet om forudgående skriftlig godkendelse er således tilstrækkeligt til, at Kommissionen kan afvise at refundere de udgifter, der vedrører denne.

127 Derudover og under alle omstændigheder er det ubestridt, at sagsøgte ikke har fremlagt opgørelser over antallet af arbejdstimer for underleverandørerne i den form, som er foreskrevet i punkt 1.3.1. i bilag II til kontrakterne. Kontrakternes artikel 5, stk. 1, forpligter imidlertid sagsøgte at pålægge enhver underleverandør de samme betingelser, som sagsøgte selv er underlagt. Det følger heraf, at hver underleverandør, som blev inddraget af sagsøgte i forbindelse med udførelsen af projekterne, skulle overholde punkt 1.3.1. i nævnte bilag II ved at angive det samlede antal arbejdstimer for det personale, som medvirkede, og ved mindst en gang om måneden at få attesteret opgørelsen over antallet af arbejdstimer af en ledende medarbejder bemyndiget hertil.

128 Det kontraktbestemte krav om, at hver underleverandør skal pålægges de samme forpligtelser, som gælder for sagsøgte, er berettiget og nødvendigt for at sikre en fuldstændig kontrol med de udgifter, som påstås at være afholdt, og for at undgå, at sagsøgte blot ved at inddrage underleverandører kan opnå refusion af udgifter, som ellers ikke ville have været støtteberettigede.

129 Ingen af de timeopgørelser, som er fremlagt af sagsøgte i bilaget til svarskriftet, opfylder dette krav. Af de grunde, der er anført i præmis 115 og 116 ovenfor, er sagsøgte således ikke berettiget til refusion af udgifterne til de omhandlede underleverancer.

130 Angående de udgifter, som sagsøgte fik overført af Ploenzke i henhold til en angivelig intern aftale mellem de to selskaber, skal det tilføjes, at Ploenzke, i modsætning til sagsøgte, frivilligt tilbagegav alle de udbetalte forskud, som Kommissionen havde krævet tilbagebetalt (jf. præmis 23 ovenfor). Kommissionen er derfor ikke forpligtet til via sagsøgte at refundere de udgifter, som Ploenzke ved at tilbagebetale de modtagne forskud har givet afkald på at få refunderet.

131 Det følger heraf, at sagsøgte ikke kan anmode om refusion af de påståede udgifter til underleverancer — med undtagelse af dem, der allerede er anerkendt af Kommissionen, og som er fremlagt for B. D. og D. D. i forbindelse med Donna-projektet — idet disse udgifter ikke er korrekt dokumenteret.

— Rejseudgifter

132 I forbindelse med DCC-projektet har sagsøgte opgivet 32 682 DEM for følgende personer: D., E., F., L., M. (Leonardo) og C. (McDOS).

133 I forbindelse med Donna-projektet har sagsøgte opgivet 22 659 DEM for følgende personer: D. D., E., F., L. og M.

134 Ifølge Kommissionen er sagsøgte ikke berettiget til refusion af rejseudgifter. I strid med bestemmelsen i punkt 1.3.4., sammenholdt med bestemmelsen i punkt 1.2., i kontrakternes bilag II, har sagsøgte således ikke godtgjort den konkrete forbindelse mellem disse udgifter og de to projekter.

135 Angående DCC-projektet har Kommissionen anført, at med undtagelse af L. er alle nævnte selskaber og personer underleverandører, der ikke forudgående var godkendt. L.'s udgifter kan ikke refunderes, idet sagsøgte ikke har afholdt personaleudgifter for denne person.

136 For så vidt angår Donna-projektet har Kommissionen anført, at sagsøgte ikke vedrørende udgifter afholdt for M. har krævet personaleudgifter. F. og E. er som underleverandører ikke omfattet af Kommissionens forudgående godkendelse. Sagsøgte har ikke for L. fremlagt opgørelser over antallet af arbejdstimer. D. D.'s udgifter kan ikke godkendes, idet de fremlagte dokumenter ikke er tilstrækkelige til at fastslå, at rejserne var nødvendige.

137 Sagsøgte understreger, ved at gentage argumenterne fremlagt i forbindelse med underleverancerne, at den omstændighed, at personaleudgifterne ikke er anført, på ingen måde udelukker, at der kan rejses krav om rejseudgifter for den omhandlede person, eftersom disse udgifter faktisk er afholdt. Angående F. og E. var en godkendelse ikke nødvendig. For så vidt angår L.'s udgifter er omfanget af hendes aktivitet godtgjort ved opgørelserne over antallet af arbejdstimer, som er fremlagt for Kommissionen. Vedrørende D. D.'s udgifter henviser sagsøgte til tillægsaftaler om refusion af hendes rejseudgifter.

138 I denne forbindelse skal det konstateres, at rejseudgifter henset til deres refusionsberettigelse er typiske biudgifter i den forstand, at det alene er rejser for personer, hvis faktiske ydede tjenester er godkendt som nødvendige i forbindelse med projekterne, der kan betegnes som nødvendige for de omhandlede projekter. Refusion af rejseudgifter er med andre ord kun berettiget, hvis den person, for hvem disse udgifter påberåbes, har deltaget i gennemførelsen af det omhandlede projekt på en nyttig måde, dvs. på en måde, som er anerkendt af Kommissionen.

139 Som det imidlertid er forklaret ovenfor, var Kommissionen berettiget til at afvise at refundere alle de af sagsøgte anførte udgifter i forbindelse med personaleudgifter og udgifter til underleverancer med undtagelse af dem, der vedrører B. D. og D. D. for Donna-projektet. Eftersom de tjenester, som angiveligt er ydet af de omhandlede personer, ikke har nogen fastlagt værdi, der kan sættes tal på, for Kommissionen, kan

disse personers eventuelle rejser med henblik på at yde disse tjenester ikke betegnes som nødvendige for DCC-projektet og Donna-projektet. Det er således med rette, at Kommissionen påberåber sig punkt 1.2. i bilag II til hver kontrakt, hvorefter det alene er de reelle og nødvendige omkostninger for hvert projekt, som kan bevises, og som er påløbet under projekternes varighed, der kan refunderes.

140 Det skal tilføjes, at sagsøgte i henhold til de to kontrakters bilag II, punkt 5, var forpligtet til at føre behørigt regnskab og opbevare relevante bilag til støtte og dokumentation for de opgivne udgifter. Ingen af kopierne, der er vedlagt stævningen som bilag A 7 til A 23 og svarskriftet som bilag B 9 til B 14, kan betegnes som gyldigt og passende bevis, der henset til formålet med og nødvendigheden af hver individuel rejse dokumenterer, at de opgivne rejseudgifter faktisk er afholdt til brug for DCC-projektet og Donna-projektet. Sagsøgte har således i strid med kravene fastsat i de to kontrakters bilag II, punkt 1.2. og punkt 5., ikke formået at godtgøre den nødvendige forbindelse mellem de rejseudgifter, som er påstået afholdt for de omhandlede personer, og deres medvirken i forbindelse med projekterne.

141 Hvad nærmere angår B. D. og D. D. skal det erindres, at de for disse personer afholdte udgifter til underleverancer i forbindelse med Donna-projektet blev anerkendt af Kommissionen som refusionsberettigede. Dette fører imidlertid ikke til en automatisk anerkendelse af de opgivne rejseudgifter.

142 Sagsakterne indeholder således ingen rejsefaktura vedrørende B. D. Angående D. D. indeholder fakturaerne, som er vedlagt som bilag A 23 til stævningen, og som den pågældende har sendt til sagsøgte, oplysninger, som er så generelle og vage, at de ikke kan betragtes som tilstrækkelig dokumentation i henhold til punkt 1.2. og punkt 5. i bilag II til hver kontrakt. Navnlig giver de ikke mulighed for at efterprøve betydningen af D. D.'s rejser for Donna-projektet og for hendes individuelle aktivitet i forbindelse med projektet.

143 Det følger heraf, at sagsøgte ikke er berettiget til refusion af de påståede rejseudgifter.

— Udgifter til udstyr

144 I forbindelse med DCC-projektet har sagsøgte opgivet 384 018 DEM for Digivisions udgifter og Ploenzkes udgifter, som blev overført til IIC. I forbindelse med Donna-projektet har sagsøgte opgivet udgifter på 106 871 DEM, som er støttet på en faktura fra Fink & Partner.

145 Kommissionen har gjort indsigelse mod refusion af de udgifter, der er anført i forbindelse med DCC-projektet, og har gjort gældende, at de udgifter, der er opgivet for Digivision, ikke er støtteberettigede. Skrivelserne mellem sagsøgte og selskabet Digivision giver således i strid med kontraktens bilag II, punkt 5., hverken mulighed for at vurdere nødvendigheden af disse udgifter eller at efterprøve, om udgifterne til leje af udstyr oversteg udgifterne til potentielt køb heraf. For så vidt angår de udgifter, som Ploenzke har overført til sagsøgte, kan disse i mangel af en aftale mellem de to selskaber herom ikke refunderes.

146 Vedrørende Donna-projektet støtter Kommissionen sin afvisning af refusion på den omstændighed, at sagsøgte ikke har fremlagt den lejeaftale, som blev indgået med Fink & Partner. Derudover præciserer de fremlagte dokumenter ikke det lejede materiale, og de opfylder ikke kravene til kontraktbestemt dokumentation.

147 Ifølge sagsøgte er de for Kommissionen fremlagte dokumenter med henblik på at berettige de fremsatte udgifter i deres helhed af en sådan art, at de giver tilstrækkeligt bevis for afholdelse af nævnte udgifter, idet der ikke i kontrakterne

stilles krav om detaljeret dokumentation for omkostningerne. Idet de to projekter under alle omstændigheder ikke ville være blevet iværksat, hvis intet udstyr var blevet lejet, havde Kommissionen ikke nogen gyldig grund til at anse fakturaerne som uforholdsmæssigt store, så meget desto mere som den ikke har fremlagt konkrete begrundelser for, hvorfor den var af den opfattelse, at omkostningerne til leje af udstyr oversteg omkostningerne til køb heraf. Derudover har Kommissionen ofte selv opereret på området for kulturelle initiativer og burde derfor vide, at de afholdte udgifter er rimelige. Det er derfor irrelevant, præcist hvilket teknisk materiale der var genstand for lejekontrakten. Endelig udgør fakturaen fra underleverandøren Fink & Partner et tilstrækkeligt bevis.

148 I denne forbindelse skal bestemmelserne i punkt 1.2., punkt 1.3.2. og punkt 5. i bilag II til kontrakterne erindres. I henhold til disse bestemmelser er beløbet for de støtteberettigede udgifter til leje af udstyr for det første begrænset til det, som det koster at købe dem. For det andet er sagsøgte forpligtet til at føre behørigt regnskab og opbevare relevante bilag til støtte og dokumentation for de anførte udgifter. Endelig er det kun de reelle og nødvendige udgifter, som kan bevises, og som er afholdt under projektperioden, der kan refunderes.

149 Formålet med betingelsen om, at der skal fremlægges så detaljerede begrundelser som muligt, er at give Kommissionen mulighed for at udøve kontrol med de beløb, som er udbetalt i forbindelse med de to projekter, samt med, om de udgifter til udstyr, som angiveligt er afholdt, faktisk er afholdt, og om de var nødvendige. Det følger heraf, at sagsøgte skal fremlægge dokumenter, som præcist angiver, hvilken type udstyr der blev lejet og til hvilken pris.

150 Sagsøgte har imidlertid åbenlyst ikke opfyldt denne betingelse, idet selskabet har anført, at de til Kommissionen indgivne dokumenter »i deres helhed« kunne anvendes som bevis for, at udgifter til udstyr var afholdt, og at Kommissionen »ikke [havde] nogen grund« til at fremsætte synspunktet om, at beløbet på de fremlagte fakturaer var for højt, idet Kommissionen ikke havde anført de konkrete begrundelser for, hvorfor den var af den opfattelse, at omkostningerne til leje af

udstyr oversteg omkostningerne til køb heraf. Sagsøgte kunne heller ikke nøjes med at påstå, at Kommissionen havde tilstrækkelig erfaring inden for området for kulturprojekter og derfor burde vide, at de afholdte udgifter var rimelige, således at det lejede tekniske materiales præcise karakter var uden betydning.

151 Angående Ploenzkes udgifter, som blev overført til IIC, indeholder sagsakterne ikke noget dokument, der giver mulighed for at efterprøve, om udgifterne faktisk var blevet afholdt, og om de var nødvendige. Derudover udelukker den omstændighed, at Ploenzke tilbagebetalte alle de udbetalte forskud, som Kommissionen havde krævet tilbagebetalt, at Kommissionen er forpligtet til via sagsøgte at refundere de udgifter, som Ploenzke angiveligt har afholdt, og som i henhold til en intern aftale kan henføres til sagsøgte (jf. præmis 130 ovenfor).

152 Angående de udgifter til udstyr, som er anført i forbindelse med Digivision, er betegnelserne på fakturaerne, som er relevante herfor, så vage, at det ikke er muligt med sikkerhed at fastslå, at de opgivne udgifter til udstyr var nødvendige for projekterne.

153 Navnlig er den faktura, der er vedlagt som bilag A 16 til stævningen, ikke en faktisk og endelig faktura. Der er tale om en pro forma-faktura, som er begrænset til at informere kunderne om detaljerne for salget eller give dem mulighed for at opfylde visse formaliteter forud for levering. Derudover er denne proformafaktura ikke underskrevet. Den indeholder alene en samlet beskrivelse af det lejede udstyr, uden at opliste eller præcisere de individuelle apparater, selv om de findes på markedet i et stort udvalg for så vidt angår funktionalitet, kvalitet og pris. Derfor er det ikke objektivt muligt at vurdere nødvendigheden af de udgifter, som sagsøgte angiveligt har afholdt for Digivision.

154 Denne manglende præcisering kan ikke afhjælpes ved Digivisions faktura, der er vedlagt som bilag B 11 til svarskriftet. Selv om denne faktura indeholder en liste over

apparater og software, som angiveligt er leveret, er den ikke underskrevet og i modsætning til proformafakturaen er den ikke på et papir med Digivisions brevhoved. Idet der ikke foreligger yderligere forklaringer eller beviser, har dette dokument ingen bevisværdi for så vidt angår spørgsmålet om, hvorvidt de omhandlede udgifter faktisk er afholdt og nødvendigheden heraf.

155 For så vidt angår de af Fink & Partner opgivne udgifter til udstyr er der tale om leje af et HIS-lydstudie, herunder materialer, netværk og software (billedarkivering, forvaltning af billedrækker og ISDN-adgang).

156 Som det fremgår af sagsakterne, findes de første spor af disse udgifter i udkastet til revisionsberetningen (bilag A 6 til stævningen), som i punkt 3.2. henviser til fakturaer, der betragtes som utilstrækkelige til at begrunde nødvendigheden af det lejede materiale — idet de tekniske bestanddele af det angiveligt lejede udstyr ikke er oplistet — og hvori det anfægtes, at sagsøgte ikke har fremlagt lejekontrakten herom. I sine bemærkninger til dette udkast (bilag A 9 til stævningen) nøjes sagsøgte med i punkt 3.1. at anfægte, at de omhandlede fakturaer ikke godkendes, uden dog at fremlægge kopi af dem eller af lejekontrakten. Det fastholdes i punkt 3.2. i den endelige revisionsberetning (bilag A 12 til stævningen), at Fink & Partners udgifter til udstyr ikke anses som refusionsberettigede.

157 Det er alene i bilag B 14 til svarskriftet, at sagsøgte har fremlagt dokumenter om den omhandlede leje af udstyr. Der er her tale om tre »fakturaer«, som ikke er underskrevet, og som i modsætning til selskabets originale fakturaer, der er vedlagt som bilag A 20 til A 22 til stævningen, ikke er på papir med Fink & Partners brevhoved. Idet der ikke foreligger yderligere forklaringer eller beviser, har disse dokumenter ingen bevisværdi for så vidt angår spørgsmålet om, hvorvidt de omhandlede udgifter faktisk er afholdt og nødvendigheden heraf.

158 Det følger af det foregående, at sagsøgte ikke er berettiget til refusion af de angivne udgifter til udstyr.

— Forbrugsvarer

159 I forbindelse med projekterne DCC og Donna har sagsøgte opgivet beløb på henholdsvis 35 017 DEM og 9 312,53 DEM for forbrugsvarer.

160 Ifølge Kommissionen er udgifterne, som er anført i forbindelse med DCC-projektet, hverken forklaret eller dokumenteret af sagsøgte. Derfor kan de ikke anerkendes. For så vidt angår Donna-projektet har Kommissionen gjort gældende, at de fremlagte dokumenter, nemlig tre fakturaer fra Fink & Partner, ikke er tilstrækkelige for en vurdering af, om de udgifter, der angiveligt er afholdt, var nødvendige. Endvidere er de anførte udgifter afholdt i forbindelse med en kontrakt om underleverancer, som er indgået med Fink & Partner. Denne kontrakt var imidlertid ikke godkendt af Kommissionen.

161 Ifølge sagsøgte er den argumentation, som Kommissionen har fremført i forbindelse med DCC-projektet, for generel til, at sagsøgte kan udtale sig om dette spørgsmål. Kommissionen burde vide, at iværksættelsen af dette projekt ville medføre udgifter til forbrugsvarer, hvis nødvendighed var hævet over enhver tvivl. For så vidt angår Donna-projektet er de fremlagte beviser tilstrækkelige.

162 I denne forbindelse skal det konstateres, at de udgifter, som er anført for forbrugsvarer i forbindelse med DCC-projektet, åbenlyst ikke kan betragtes som refusionsberettigede. Ved at begrænse sig til at fremsætte en rent undvigende argumentation anerkender sagsøgte i det væsentlige den fuldstændige mangel på dokumentation for disse udgifter. Kommissionen havde således ikke mulighed for i overensstemmelse med punkt 1.2. i bilag II til DCC-kontrakten at efterprøve, om de var nødvendige.

163 Angående de varer, som angiveligt er forbrugt i forbindelse med Donna-projektet, har sagsøgte påberåbt sig tre fakturaer, dateret den 1. juni, den 17. november og den 1. december 1997, for at dokumentere udgifterne afholdt af Fink & Partner (bilag A 20 til A 22 til stævningen). Det fremgår heraf, at dette selskab bogførte ydelserne beskrevet som »grafisk præsentation af genstande i tre dimensioner [...], herunder det anvendte materiale« til sagsøgte. Som Kommissionen således med rette har anført, har sagsøgte hverken præciseret denne præsentation eller det anvendte materiale, og det er således ikke muligt at fastlægge fakturaernes præcise genstand. Derudover har sagsøgte ikke i fastsættelsen af værdien sondret mellem forbrugsvarerne og den grafiske præsentation.

164 Det følger heraf, at de tre omhandlede fakturaer ikke er tilstrækkeligt detaljerede til, at de kan betragtes som dokumentation, der i overensstemmelse med punkt 1.2 i bilag II til Donna-kontrakten behørigt fastlægger nødvendigheden af de anførte udgifter for forbrugsvarerne og deres konkrete forbindelse til Donna-projektet.

165 Det skal tilføjes, at sagsøgte ikke er berettiget til refusion af de personaleudgifter, udgifter til underleverancer eller udstyr, som selskabet havde opgivet for Fink & Partner (jf. navnlig præmis 155-157 ovenfor). Af denne yderligere grund er det udelukket, at sagsøgte kan få refusion for udgifterne til forbrugsvarer. Sådanne udgifter har en rent accessorisk karakter derved, at de kun med føje kan afholdes i forbindelse med en hovedydelse, og at nødvendigheden af dem, og derfor deres refusionsberettigelse afhænger af, om hovedydelsen er refusionsberettiget. I dette tilfælde var det imidlertid med rette, at Kommissionen ikke anerkendte nogen hovedydelse i forbindelse med Fink & Partner.

166 Det følger heraf, at afslaget på refusion af de udgifter til forbrugsvarer, som angiveligt er afholdt af sagsøgte, må tages til følge.

— Faste udgifter

167 I forbindelse med DCC-projektet og Donna-projektet har sagsøgte opgivet beløb på henholdsvis 56 027 DEM og 22 385 DEM for faste udgifter.

168 Ifølge Kommissionen har sagsøgte hverken præciseret eller begrundet disse udgifter, hvilket medfører, at hverken afholdelsen eller nødvendigheden heraf i overensstemmelse med punkt 1.3.1. i bilag II til hver kontrakt kan efterprøves. Under alle omstændigheder kan sagsøgte i henhold til punkt 1.4. i dette bilag kun få refunderet faste udgifter, der i realiteten er indirekte udgifter, med et beløb på op til 20% af de andre udgifter, for hvilke refusion er godkendt.

169 Sagsøgte anser disse beviser for at være tilstrækkelige, idet de faste udgifter af natur er permanente, og den mulige dokumentation for dem derfor er begrænset. Et bevis for forbindelsen mellem disse udgifter og projekterne går ud over grænserne for, hvad der er muligt.

170 I denne forbindelse skal det bemærkes, at de faste udgifter eller indirekte udgifter (»overheads« ifølge DCC-kontraktens og Donna-kontraktens ordlyd) også udtrykkeligt skal opfylde kravene i hver kontrakts bilag II, punkt 1.2. Derfor kan kun de udgifter, som er afholdt for at dække reelle faste udgifter, som er nødvendige for hvert projekt, betegnes som refusionsberettigede. En virksomheds faste udgifter afspejler således de normale funktionsomkostninger, som virksomheden under alle

omstændigheder skal afholde på grund af sine sædvanlige aktiviteter og uafhængigt af gennemførelsen af et individuelt projekt (jf. i denne retning Rettens dom af 13.3.2003, sag T-340/00, Comunità montana della Valnerina mod Kommissionen, Sml. II, s. 811, præmis 106), således, at det kun er de faste udgifter, som faktisk er forbundet med gennemførelsen af det omhandlede projekt, der kan debiteres på fællesskabsstøtten til sidstnævnte (jf. i denne retning dommen af 19.1.2006, Comunità montana della Valnerina mod Kommissionen, nævnt i præmis 94 ovenfor, præmis 87).

171 I den foreliggende sag er det anført ovenfor, at Kommissionen med rette afslog at give refusion af alle de direkte udgifter, som sagsøgte havde anført i forbindelse med DCC-projektet. Det er derfor udelukket, at sagsøgte skønsmæssigt kan henføre en del af de indirekte udgifter (udgifter til administration, infrastruktur osv.) til dette projekt, idet sådanne udgifter har karakter af biudgifter til direkte udgifter. Endvidere hviler beløbet på 56 027 DEM, som sagsøgte har gjort krav på i denne sammenhæng, ikke på noget objektivt element, der giver mulighed for at efterprøve, om det er berettiget.

172 Angående Donna-projektet har sagsøgte ikke fremlagt nogen dokumentation, der giver mulighed for at efterprøve, om de 22 385 DEM, som kræves for de faste udgifter, er berettigede. Derudover bemærkes det, at selv om Kommissionen godkendte refusionen af udgifter til underleverancer for D. D. og B. D. på 46 300,18 DEM, var den ikke forpligtet til at anerkende en anden udgift som støtteberettiget (jf. præmis 121 og 131 ovenfor). Derudover overstiger de påståede faste udgifter på 22 385 DEM ethvert rimeligt omfang henset til de godkendte direkte udgifter på 46 300,18 DEM.

173 Det skal præciseres, at der i punkt 1.4. i bilag II til de to kontrakter foretages en adskillelse mellem medkontrahenterne afhængigt af, om de opgør »samlede indirekte udgifter« eller »biudgifter«. Som det fremgår af punkt 1.2., andet afsnit, i bilag II til de to kontrakter, hører sagsøgte til den første gruppe af medkontrahenter (dem, der anvender »samlede indirekte udgifter«), idet den anden gruppe alene omfatter universiteter og forskningscentre. I henhold til punkt 1.4. skulle sagsøgte godtgøre, at selskabets faste udgifter var beregnet i overensstemmelse med dets

normale regnskabsregler og principper, som Kommissionen anser som rimelige principper, eftersom hverken omkostninger, der uden besvær kan debiteres som direkte udgifter, eller udgifter, som godtgøres af andre parter, kan opgives som faste udgifter. I mangel af præcisering af de af sagsøgte anførte faste udgifter i forbindelse med Donna-projektet var Kommissionen ikke i stand til at efterprøve, om disse udgifter opfyldte betingelserne i punkt 1.4.

174 Det følger heraf, at sagsøgte ikke har ret til refusion af de påståede faste udgifter.

— Konklusion

175 Det følger af ovenstående, at de af sagsøgte påberåbte anbringender med henblik på at fastslå, at de udgifter, som selskabet havde opgivet i forbindelse med DCC-projektet og Donna-projektet, var refusionsberettigede, skal afvises i deres helhed.

Kommissionens krav om hovedstol og morarenter

Hovedskylden

176 Det skal bemærkes, at Kommissionens anmodning om betaling af forskud, der skal tilbagebetales, beløber sig til 181 263,61 EUR. Ifølge Kommissionen følger dette beløb af konverteringen af 179 337 ECU til 354 520,82 DEM og af dette beløb til

euro. Sagsøgte har anfægtet beløbet på 181 263,61 EUR, idet selskabet har gjort gældende, at det i 1998 alene blev opfordret til at indbetale et beløb på 179 337 ECU.

177 I denne forbindelse er det korrekt, at beløbet af de forskud, som blev udbetalt til sagsøgte, var på 400 821 DEM, hvoraf Kommissionen anmoder om tilbagebetaling af 354 520,82 DEM. Det er ligeledes korrekt, at de 181 263,61 EUR, som der er rejst krav om i den foreliggende sag, præcist svarer til de 354 520,82 DEM, den gældende vekselkurs, hvorefter en euro svarer til 1,95583 DEM, taget i betragtning.

178 Det fremgår imidlertid af hver kontrakts bilag II, punkt 4., at alle de af Kommissionen foretagne betalinger er udstedt i ecu, og at enhver tilbagebetaling, der foretages af Kommissionens medkontrahenter, ligeledes skal ske i ecu. Derudover lyder betalingspålægget og debetnotaen, som Kommissionen sendte til sagsøgte i 1998 (jf. præmis 24 ovenfor), udtrykkeligt på 179 337 ECU, i overensstemmelse med vekselkursen mellem tyske mark og ecu, som fandt anvendelse på tidspunktet.

179 I henhold til artikel 2, stk. 1, i Rådets forordning (EF) nr. 1103/97 af 17. juni 1997 om visse bestemmelser vedrørende indførelsen af euroen (EFT L 162, s. 1) skal henvisningen til ecu erstattes med en henvisning til euro, og dette med kursen en euro til en ecu (jf. i denne retning Domstolens dom af 12.5.2005, sag C-315/03, Kommissionen mod Huhtamaki Dourdan, ikke trykt i Samling af Afgørelser, præmis 5).

180 Det følger heraf, at Kommissionens påstand om tilbagebetaling kun kan imødekommes for et beløb på 179 337 EUR. Den skal derfor afvises for det overstigende.

Morarenter

181 Ifølge Kommissionen skal sagsøgte som debitor betale morarenter fra datoen for betalingspåkravet, idet Kommissionen opfordrede sagsøgte til at tilbagebetale de beløb, som var modtaget som forskud, inden den 31. oktober 1998. I henhold til BGB's § 284, stk. 1, første punktum, i den tidligere affattelse var sagsøgte således i mora den 1. november 1998. Beløbet for gælden skal derfor forhøjes i overensstemmelse med BGB's § 288, stk. 1, i den tidligere affattelse, med morarenter på 4% årligt.

182 Sagsøgte har alene anfægtet, at hovedskylden eksisterer.

183 I denne forbindelse skal det konstateres, at DCC-kontrakten og Donna-kontrakten ikke indeholder oplysninger om, fra hvilket tidspunkt og for hvilken periode morarenter kan pålægges. Derfor skal de tyske bestemmelser om forsinkelse på debitors side finde anvendelse.

184 Efter EGBGB's § 229, stk. 5, som vedrører forpligtelser, som er opstået før den 1. januar 2002, finder BGB anvendelse i den affattelse, der var gældende forud for denne dato, medmindre der er eksplicitte undtagelser hertil. Angående de renter, der følger af forsinkelse hos debitor, foreskriver EGBGB's § 229, stk. 1, at BGB's § 288 skal finde anvendelse i den affattelse, som var gældende forud for 1. maj 2000, på alle de fordringer, som var eksigible før denne dato.

185 I den foreliggende sag blev DCC-kontrakten og Donna-kontrakten indgået i 1996. Det er derfor den tidligere affattelse af BGB, der finder anvendelse. Bestemmelsen

om debitormora, nemlig BGB's § 284, stk. 1, første punktum, i den tidligere affattelse, foreskriver, at hvis debitor ikke betaler sin ydelse efter en påmindelse, der er tilstillet debitor som følge af manglende betaling, bringer denne påmindelse debitor i mora. Ifølge hver kontrakts bilag II, punkt 4.3, indtræder forpligtelsen til tilbagebetaling af forskud til Kommissionen »umiddelbart« efter påmindelsen. Kommissionens opfordring til sagsøgte om betalingen af de pågældende beløb inden den 31. oktober 1998 bevirkede derfor, at der forelå forsinkelse hos sagsøgte fra den 1. november 1998.

186 BGB's § 288 i den tidligere affattelse foreskriver morarenter på 4% årligt, så længe forsinkelsen varer. Gælden på 179 337 EUR skal derfor tillægges morarenter på 4% fra den 1. november 1998 og indtil endelig betaling sker.

Påstanden om beskyttelse af sagsøgte mod tvangsfuldbyrdelse

187 Sagsøgte har subsidiært fremsat en påstand om, at selskabet beskyttes mod tvangsfuldbyrdelse af den dom, der skal afsiges, ved at give sagsøgte mulighed for at undgå en eventuel tvangsfuldbyrdelse mod at stille sikkerhed, f.eks. i form af en bankgaranti.

188 I denne henseende skal det konstateres, at i henhold til voldgiftsbestemmelsen i hvert kontrakts artikel 12, stk. 2, har Retten alene kompetence til at behandle uoverensstemmelser mellem parterne for så vidt angår de omhandlede kontrakters »gyldighed, anvendelse og fortolkning«, idet de i henhold til hver kontrakts artikel 12, stk. 1, reguleres af tysk ret.

189 Det følger heraf, at Retten ikke har kompetence til i forbindelse med den foreliggende sag at træffe afgørelse om fremgangsmåden efter tysk ret for en eventuel tvangsfuldbyrdelse af dens dom.

190 Det skal tilføjes, at ifølge artikel 244 EF skal de af Fællesskabets retsinstanser afsagte domme fuldbyrdes i overensstemmelse med de i artikel 256 EF fastsatte regler, og at i henhold til sidstnævnte bestemmelses fjerde afsnit kan tvangsfuldbyrdelse kun udsættes efter beslutning af Fællesskabets retsinstanser. I henhold til Rettens procesreglements artikel 110, stk. 1, finder bestemmelserne i artikel 104-110 i samme reglement anvendelse på begæringer i henhold til artikel 244 EF og 256 EF om udsættelse af tvangsfuldbyrdelse af afgørelser truffet af Retten.

191 Det fremgår imidlertid af procesreglementets artikel 104, stk. 1 og 3, at en sådan begæring skal fremsættes i et særskilt dokument efter vedtagelsen af den omhandlede beslutning. Eftersom disse betingelser ikke er opfyldt i den foreliggende sag, skal påstanden om beskyttelse af sagsøgte mod tvangsfuldbyrdelse af denne dom forkastes.

Sagens omkostninger

192 Ifølge procesreglementets artikel 87, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Sagsøgte har tabt sagen og bør derfor tilpligtes at betale sagens omkostninger i overensstemmelse med Kommissionens påstand herom.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

RETTEN (Anden Afdeling)

1) **IIC Informations-Industrie Consulting GmbH tilpligtes at betale Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber et beløb på 179 337 EUR som hovedstol med tillæg af morarenter på 4% fra den 1. november 1998 og indtil endelig betaling sker.**

2) **I øvrigt frifindes IIC Informations-Industrie Consulting GmbH.**

3) **IIC Informations-Industrie Consulting GmbH's begæring om beskyttelse mod tvangsfuldbyrdelse af denne dom forkastes.**

4) **IIC Informations-Industrie Consulting GmbH betaler sagens omkostninger.**

Pirrung Forwood Papasavvas

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 22. maj 2007.

E. Coulon J. Pirrung

Justitssekretær Afdelingsformand

Indhold

Retsforskrifter og sagens faktiske omstændigheder ..... II - 1447

Relevante fællesskabsbestemmelser ..... II - 1447

Sagens faktiske omstændigheder ..... II - 1448

Retsforhandlinger og parternes påstande ..... II - 1458

Retlige bemærkninger ..... II - 1460

Kompetencen til at forsvare sig i en retssag (partshabilitet) ..... II - 1460

Parternes argumenter ..... II - 1460

Rettens bemærkninger ..... II - 1461

Forældelse ..... II - 1462

Indledende bemærkninger ..... II - 1462

Parternes argumenter ..... II - 1463

Rettens bemærkninger ..... II - 1465

Fortabelse ..... II - 1467

Parternes argumenter ..... II - 1467

Rettens bemærkninger ..... II - 1468

Refusionsberettigede udgifter inden for rammerne af DCC-projektet og Donna-projektet ..... II - 1474

Indledende bemærkninger ..... II - 1474

Kommissionens inkonsekvente adfærd ..... II - 1475

— Parternes argumenter ..... II - 1475

— Rettens bemærkninger ..... II - 1476

De opgivne udgifters refusionsberettigelse ..... II - 1480

— Personaleudgifter ..... II - 1482

— Udgifter til underleverancer ..... II - 1484

— Rejseudgifter ..... II - 1487

— Udgifter til udstyr ..... II - 1490

— Forbrugsvarer ..... II - 1494

— Faste udgifter ..... II - 1496

— Konklusion ..... II - 1498

Kommissionens krav om hovedstol og morarenter ..... II - 1498

Hovedskylden ..... II - 1498

Morarenter ..... II - 1500

Påstanden om beskyttelse af sagsøgte mod tvangsfuldbyrdelse ..... II - 1501

Sagens omkostninger ..... II - 1502